
THE PARSEE LAWS.

(A Complete SOCIAL CODE for the Parsees.)

પારસી લોકોના ધારા.

(પારસીઓ માટે એક સંપૂર્ણ ધારા-પોથી.)

BOMBAY: Jehangir Bejunji Karani, Book-seller and Publisher.

મુંબઈ: જેહાંગીર બેજનજી કરાની, પુસ્તકો પ્રગટ કરનાર તથા વેચનાર.

THE PARSEE
MARRIAGE & DIVORCE ACT 1865:

(Act No. XV of 1865.)

THE PARSEE CHATTELS REAL ACT

(Act No. IX of 1837.)

AND

THE PARSEE SUCCESSION ACT

(Act No. XXI of 1865.)

WITH

GUJARATI TRANSLATION.

EDITED BY

SORABJEE SHAPOORJEE BENGALLEE, C. I. E.

HONORARY SECRETARY, PARSEE LAW ASSOCIATION.

PUBLISHED BY

JAHANGIR BEJUNJI KARANI

BOOKSELLER & PUBLISHER

No. 18 Parsee Bazar, Fort, Bombay.

Price 8 Annas.

PRINTED AT THE "NIRNAYA-SAGAR" PRESS.

BOMBAY :

પારસી લોકોના ધારા.

લગન અને તલાક બાબેનો સન ૧૮૬૫ નો ધારો
(૧૮૬૫ નો આક્ટ નાં ૧૫ મો.)

પારસીઓનાં જંગમ મલિકત બાબેનો ધારો
(૧૮૩૭ નો આક્ટ નાં ૯ મો)

અને

પારસીઓનાં વારસા હીસા બાબેનો ધારો
(૧૮૬૫ નો આક્ટ નાં ૨૧ મો.)

ગુજરાતી તરજુમા તથા સરેહ સાથે

રચનાર,

શોરાબજી સાપુરજી બંગાલી, સી૦ આઈ૦ ઈ૦

જરતોશ્તીઆને વાસ્તે ધારાં બાંધી મંગાવા સારું કિબી થયતી
સભાના ઓનરરી સેક્રેટરી.

કિંમત આંના આઠ.

૧૬૫

મુખ્યધમ્મધે:— “નિર્ણયસાગર” છાપખાનામાં છપાયું છે.

NOTICE BY THE PUBLISHER.

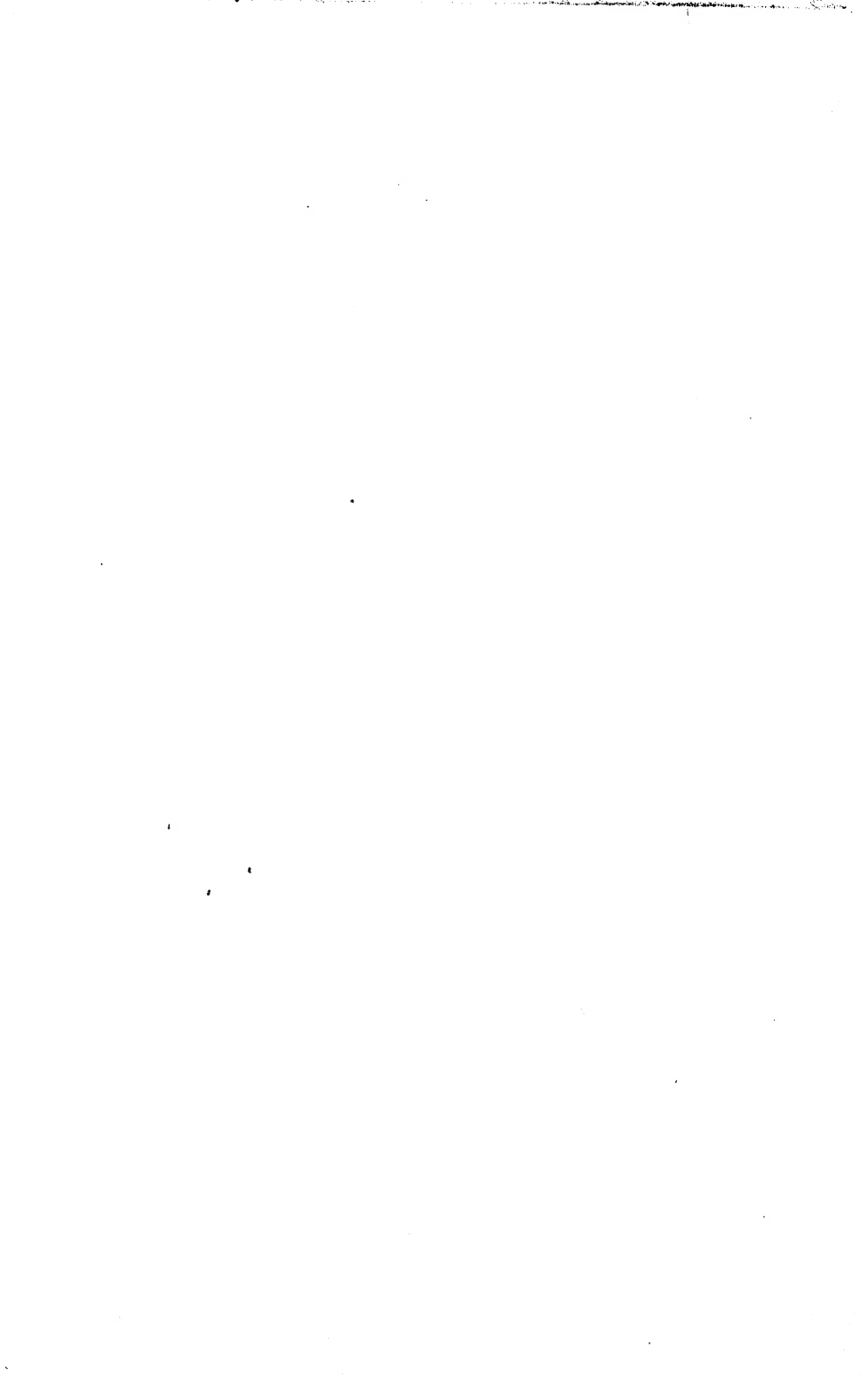
In 1868 the Parsee Law Association completed the great work which it had undertaken, by the publication of a Volume containing the Indian Succession Act, the three other Statutes of the Indian Legislature herewith printed, and several appendices of considerable length connected with the history of the efforts successfully made by the Parsee community, in order to obtain for itself special legislation from the British Government, relating to Intestate succession, the law of Marriage and Divorce and several kindred matters.

The three Acts denoted on the title-page, which are "in effect, though not in form, a complete social code" for the Parsees, are reprinted, by permission, with Gujarati translation, from the above mentioned book, to supply in some measure the want of a cheap edition of the work, which the publisher believes to have been long felt by many of his co-religionists.

The price fixed is 8 annas per copy.

Bombay, Parsee Bazar Street, Fort.

1st January 1883.

પ્રગટ કરનાર તરફની ખબર.

પારસીઓની ધારા આંધનારી સભાએ સને ૧૮૬૮ માં એક પુસ્તક પ્રગટ કરીને જે મોહટું કામ પોતાને માથે લીધું હતું તે સંપૂર્ણ કર્યું; તે પુસ્તકમાં 'ઇંડીઅન સકસેશન આક્ટ' (એટલે હીંદુસ્થાનનો વારસા હીરસાને લગતો ધારો), તથા આ પુસ્તક મધે છાપેલા હીંદુસ્થાનની ધારા આંધનારી મંડળીના બીજા ત્રણ કાયદાઓ, અને બીજી કેટલીએક અતી ઘણી લાંબી પુર્વણીઓ આપવામાં આવી હતી; કે જે પુર્વણીઓમાં પારસી ટોલાએ બ્રીટીશ સરકાર પાસેથી પોતાને માટે ખાસ ધારાઓ જેવાકે—કોઈ શખસ વશીઅતનામું કીધા વગર મરણ પામે તેના વારસા હીરસાને લગતા.—લગન અને તલાકને લગતા,—અને બીજી કેટલીએક લાગતીવલગતી બાબદોને લગતા કાયદા. મેલવવા માટે જે ફતેમદી ભરેલી કોશેશો કીધી હતી તેની તવારીખ જેઠવામાં આવી છે.

આ ચોપડીના પેહેલા સદા ઉપર જણાવેલા ત્રણ ધારાઓ કે જે અગર આકારમાં નહીં પણ મટલબમાં પારસીઓ માટે એક સંપૂર્ણ સંસારી ધારા-પોથી તરીકે થઈપડ્યા છે, તે ઉપર જણાવેલાં પુસ્તકમાંથી. પરવાનગી લેઈને, તેમના ગુજરાતી તરબુમા સહીત ફરીથી પ્રગટ કરવામાં આવ્યાછે. કે જેથી એ પુસ્તકની એક સસતી આવૃત્તીની ખુટ જે તેના ઘણાએક જરતોસ્તી ભાઈબંધાને લાંબો વખત થયો લાગતી હતી એવું એનો પ્રગટ કરનાર માનેછે, તે ખુટ કેટલેક દરજ્જે પુરી પડશે એવી આશા રાખ્યામાં આવેછે.

આ પુસ્તકની કીંમત આઠ આના કેડવી છે.

મુબમ્મી, પારસીબનર સ્ટ્રીટ, કેટ. ૧

તા. ૧ લી જાન્યુઆરી ૧૮૮૩. ૧

CONTENTS.

The Parsee Marriage and Divorce Act, 1865.	page. 1
Table of the degrees of consanguinity and affinity within which Marriage is prohibited among the Parsees... ..	17
Rules and Regulations for the Parsee Chief and District Matri- monial Courts in the Presidency of Bombay... ..	20
The Parsee Chattels Real Act	25
The Parsee Succession Act... ..	26

સાંકલી ઉં.

પારસી લોહાનાં લગન તથા તલાકનો ધારો.... ..	૩૧
આખ ૧ લો—પ્રથમ નીયમો	૩૧
આખ ૨ જો—પારસી લોહાનાં પોતપોતામાં લગન વીધે	૩૩
આખ ૩ જો—પારસી માટરીમોનીઅલ કોર્ટ વીધે	૩૮
આખ ૪ થો—લગન સંબંધી મુકદ્દમાઓ વીધે	૪૨
આખ ૫ મો—મુકદ્દમો ચલાવનારાઓનાં ફરજદારો વીધે	૫૨
આખ ૬ ઠો—આ આક્ટ પ્રમાણે શીક્ષાઓને અમલમાં લાવવા વીધે... ..	૫૩
આખ ૭ મો—પરચુરણ... ..	૫૫
શીડીઉલ... ..	૫૬
પારસી લોહાથી કીયાં સગાં સાથ લગન થાય નહીં તેની ટીપ. ૫૭	
મુંબઈ ઇલાકાની પારસી ચીફ અને ડીસ્ટ્રીક્ટ મ્યાટ્રિમોની- અલ કોર્ટોનાં કાએદા તથા કાનુનો	૬૧
તલાક મેલવવા આખેની ફરીઆદીની અરજીનો નમુનો... ..	૬૪
જવાબનો નમુનો... ..	૬૫
ખોરાકી પોશાકી માટેની અરજીનો નમુનો	૬૬

પારસીઓની સ્થાવર મીલકતને જંગમ મીલકત તરીકે ગણવા વીશેનો ધારો	૬૭
---	----

પારસી લોહાનાં વારસા હીસ્સા આખેનો ધારો	૬૯
એ ધારાનું પેહેલું પરીસીષ્ટ... ..	૭૪
બીજું પરીસીષ્ટ	૭૫

THE PARSEE MARRIAGE AND DIVORCE ACT 1865.

ACT No. XV. of 1865.

The following Act of the Governor General of India in Council received the assent of His Excellency the Governor General on the 7th April 1865, and is hereby promulgated for general information:—

An Act to define and amend the law relating to Marriage and Divorce among the Parsees.

Whereas the Parsee Community has represented the necessity of defining and amending the law relating to Marriage and Divorce among Parsees; and whereas it is expedient that such law should be made conformable to the customs of said community; it is enacted as follows:—

I.—*Preliminary.*

Short title. I. This Act may be cited as “The Parsee Marriage and Divorce Act 1865.”

Interpretation clause. II. In this Act, unless there be something repugnant in the subject or context—

Number. Words in the singular number include the plural, and words in the plural number include the singular.

“Priest.” “Priest” means a Parsee Priest and includes Dastúr and Mobed.

“Marriage” means a marriage between Parsees whether contracted before or after the commencement of this Act; and “Husband”

“Husband” and “Wife.” and “Wife” respectively mean a Parsee Husband and a Parsee Wife.

"Section." "Section" means a Section of this Act.
 "Chief Justice." "Chief Justice" includes Senior Judge.
 "Court." "Court" means a court constituted under this Act.
 "British India" means the Territories which are or shall be vested in Her Majesty or her successors by the Statute 21 and 22 vic., cap. 106, entitled "An Act for the better Government of India."

And, in any part of British India in which this Act operates, "Local Government" means the person authorized to administer Executive Government in such part of India, or the Chief Executive Officer of such part when it is under the immediate administration of the Governor General of India in Council, and when such Officer shall be authorized to exercise the powers vested by this Act in a Local Government; and "High Court" means the highest Civil Court of appeal in such part.
 "High Court."

II.—Of Marriages between Parsees.

III. No marriage contracted after the commencement of this Act shall be valid, if the contracting parties are related to each other in any of the degrees of consanguinity or affinity prohibited among Parsees and set forth in a Table which the Governor General of India in Council shall, after due inquiry, publish in the *Gazette of India*,* and unless such marriage shall be solemnized according to the Parsee form or ceremony called "Asúrvád" by a Parsee Priest in the presence of two Parsee witnesses independently of such officiating Priest; and unless, in the case of any Parsee who shall not have completed the age of twenty-one

* *Memo. by the Secretary to the Parsee Law Association.*—The Table of the degrees of consanguinity and affinity within which Marriage is prohibited among the Parsees is published in the *Gazette of India* of 9th September 1865, and is reprinted in this book at the end of this Act.

years, the consent of his or her father or guardian shall have been previously given to such marriage.

IV. No Parsee shall, after the commencement of this Act,

Re-marriage save after divorce unlawful during life-time of first wife or husband.

contract any marriage in the life-time of his or her wife or husband, except after his or her lawful divorce from such wife or husband, by sentence of a

Court as hereinafter provided; and every marriage contracted contrary to the provisions of this Section shall be void.

V. Every Parsee who shall, after the commencement of

Punishment of bigamy.

this Act and during the life-time of his or her wife or husband, contract

any marriage without having been lawfully divorced from such wife or husband, shall be subject to the penalties provided in Sections four hundred and ninety-four and four hundred and ninety-five of the Indian Penal Code for the offence of marrying again during the life-time of a husband or wife.*

VI. Every marriage contracted after the commencement

* The following are the Sections 494 and 495 of the Indian Penal code herein referred to:—

494. Whoever, having a husband or wife living, marries in any case

Marrying again during the life-time of husband or wife.

in which such marriage is void by reason of its taking place during the life of such husband or wife, shall be punished with imprisonment of

either description for a term which may extend to seven years, and shall also be liable to fine.

Exception.—The Section does not extend to any person, whose marriage with such husband or wife has been declared void by a Court of competent jurisdiction, nor to any person who contracts a marriage during the life of a former husband or wife, if such husband or wife, at the time of the subsequent marriage shall have been continually absent from such person for the space of seven years, and shall not have been heard of by such person as being alive within that time, provided the person contracting such subsequent marriage shall, before such marriage takes place, inform the person with whom such marriage is contracted, of the real state of facts so far as the same are within his or her knowledge.

495. Whoever commits the offence defined in the last preceding Section, having concealed from the person with

Same offence with concealment of the former marriage from the person with whom subsequent marriage is contracted.

whom the subsequent marriage is contracted the fact of the former marriage, shall be punished with imprisonment of either description for

a term which may extend to ten years, and shall also be liable to fine.

Certificate and registry of marriages.

of this Act shall, immediately on the solemnization thereof, be certified by the officiating Priest in the form contained in the Schedule to this Act. The certificate shall be signed by the said Priest, the contracting parties, or their fathers or guardians when they shall not have completed the age of twenty-one years, and two witnesses present at the marriage; and the said Priest shall thereupon send such certificate together with a fee of two Rupees to be paid by the husband to the Registrar of the place at which such marriage is solemnized. The Registrar on receipt of the certificate and fee shall enter the certificate in a register to be kept by him for that purpose, and shall be entitled to retain the fee.

VII. For the purposes of this Act a Registrar shall be appointed, who may be Registrar appointed, under Act XVI. of 1864 (*to provide for the Registration of Assurances*).

Appointment of Registrar.

Within the local limits of the ordinary original Civil jurisdiction of a High Court, the Registrar shall be appointed by the Chief Justice of such Court, and, without such limits, by the local Government. Every Registrar so appointed may be removed by the Chief Justice or Local Government appointing him.

VIII. The Register of Marriages mentioned in the sixth Section shall, at all reasonable times, be open for inspection; and certified extracts therefrom shall, on application,

Marriage register to be open for public inspection.

be given by the Registrar on payment to him by the applicant of two Rupees for each such extract. Every such register shall be evidence of the truth of the statements therein contained.

IX. Any Priest knowingly and wilfully solemnizing any marriage contrary to and in violation of the fourth Section shall, on conviction thereof, be punished with simple

Penalty for solemnizing marriage contrary to Section 4.

imprisonment for a term which may extend to six months, or with fine which may extend to two hundred Rupees, or with both.

X. Any Priest neglecting to comply with any of the requisitions affecting him contained in the sixth Section shall, on conviction thereof, be punished for every such offence with simple imprisonment for a term which may extend to three months, or with a fine which may extend to one hundred Rupees, or with both.

XI. Every other person required by the sixth Section to subscribe or attest the said certificate who shall wilfully omit or neglect so to do, shall, on conviction thereof, be punished for every such offence with fine not exceeding one hundred Rupees.

XII. Every person making, or signing, or attesting any such certificate containing a statement which is false, and which he either knows or believes to be false, or does not know to be true, shall be deemed to be guilty of the offence of forgery as defined in the Indian Penal Code, and shall be liable, on conviction thereof, to the penalties provided in Section four hundred and sixty-six of the said Code.*

XIII. Any Registrar failing to enter the said certificate pursuant to the sixth Section shall be punished with simple imprisonment for a term which may extend to one

* The Section 466 of the Penal Code is as under :—

466. Whoever forges a document, purporting to be a record or proceeding of or in a Court of Justice, or a Register of Birth, Baptism, Marriage, or Burial, or a Register kept by a public servant as such, or a certificate or document purporting to be made by a public servant in his official capacity, or an authority to institute or defend a suit, or to take any proceedings therein, or to confess judgment, or a power of attorney, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to seven years, and shall also be liable to fine.

Forgery of a record of a Court of Justice, or of a public Register of Births, &c.

year, or with fine which may extend to one thousand Rupees, or with both.

XIV. Any person secreting, destroying, or dishonestly or fraudulently altering the said register in any part thereof, shall be punished with imprisonment of either description as defined in the Indian Penal Code for a term which may extend to two years, or, if he be a Registrar, for a term which may extend to five years, and shall also be liable to fine which may extend to five hundred Rupees.

III.—Of Parsee Matrimonial Courts.

XV. For the purposes of hearing suits under this Act, a special Court shall be constituted in each of the Presidency Towns of Calcutta, Madras and Bombay, and in such other places in the Territories of the several local Governments as such Governments respectively shall think fit.

XVI. The Court so constituted in each of the Presidency Towns shall be entitled the Parsee Chief Matrimonial Court of Calcutta, Madras or Bombay, as the case may be. The local limits of the jurisdiction of a Parsee Chief Matrimonial Court shall be conterminous with the local limits of the ordinary original Civil jurisdiction of the High Court. The Chief Justice of the High Court, or such other Judge of the same Court as the Chief Justice shall from time to time appoint, shall be the Judge of such Matrimonial Court, and, in the trial of cases under this Act, he shall be aided by eleven Delegates.

XVII. Every Court so constituted at a place other than a Presidency Town shall be entitled the Parsee District Matrimonial Court of such place. Subject to the provisions contained in the next following Section, the local limits of the jurisdiction of such Court shall be conterminous with the local limits of the ordinary original Civil jurisdiction of the High Court.

minous with the limits of the District in which it is held. The Judge of the principal Court of original civil jurisdiction at such place shall be the Judge of such Matrimonial Court, and in the trial of cases under this Act, he shall be aided by seven Delegates.

XVIII. The Local Government may from time to time alter the local limits of the jurisdiction of any Parsee District Matrimonial Court, and may include within such limits any number of Districts under its government.

Power to alter territorial jurisdiction of District Courts.

XIX. Any District which the Local Government, on account of the fewness of the Parsee inhabitants, shall deem it inexpedient to include within the jurisdiction of any District Matrimonial Court, shall be included within the jurisdiction of the Parsee Chief Matrimonial Court for the Territories under such Local Government where there is such Court.

Certain Districts to be within the jurisdiction of the Chief Matrimonial Court.

XX. A seal shall be made for every Court constituted under this Act, and all decrees and orders and copies of decrees and orders of such Court, shall be sealed with such seal which shall be kept in the custody of the presiding Judge.

Court Seal.

XXI. The Local Governments shall, in the Presidency Towns and Districts subject to their respective Governments, respectively appoint persons to be Delegates to aid in the adjudication of cases arising under this Act. The persons so appointed shall be Parsees : their names shall be published in the Official Gazette ; and their number shall, within the local limits of the ordinary original Civil jurisdiction of a High Court, be not more than thirty, and in Districts beyond such limits not more than twenty.

Appointment of Delegates.

XXII. The appointment of a Delegate shall be for life.

Power to appoint new
Delegates.

But whenever a Delegate shall die, or be desirous of relinquishing his office, or refuse or become incapable or unfit to act, or be convicted of an offence under the Indian Penal Code or other law for the time being in force, then and so often the local Government may appoint any other person being a Parsee to be a Delegate in his stead; and the name of the person so appointed shall be published in the Official Gazette.

XXIII. All delegates appointed under this Act, shall be considered to be public servants within the meaning of the Indian Penal Code.

Delegates to be deemed
public servants.

XXIV. The Delegates selected under the sixteenth and seventeenth Sections to aid in the adjudication of suits under this Act shall be taken under the orders of the presiding Judge of the Court in due rotation from the Delegates appointed by the Local Government under the twenty-first Section.

Selection of Delegates
under Sections 16 and
17 to be from those ap-
pointed under Section 21.

XXV. All Advocates, Vakeels, and Attornies-at-law entitled to practise in a High Court shall be entitled to practise in any of the Courts constituted under this Act; and all Vakeels entitled to practise in a District Court shall be entitled to practise in any District Matrimonial Court constituted under this Act.

Practitioners in Matri-
monial Courts.

XXVI. All suits instituted under this Act shall be brought in the Court within the limits of whose jurisdiction the defendant resides at the time of the institution of the suit. When the defendant shall at such time have left British India, such suit shall be brought in the Court at the place where the plaintiff and defendant last resided together.

Court in which suits
to be brought.

When defendant has
left British India.

IV.—Of Matrimonial Suits.

(a.) For a Decree of Nullity.

XXVII. If a Parsee at the time of his or her marriage was a lunatic or of habitually unsound mind, such marriage may at the instance of his or her wife or husband be declared null and void upon proof that the lunacy or habitual unsoundness of mind existed at the time of the marriage and still continues. Provided that no suit shall be brought under this Section if the plaintiff shall at the time of the marriage have known that the respondent was a lunatic or of habitually unsound mind.

XXVIII. In any case in which consummation of the marriage is from natural causes impossible, such marriage may, at the instance of either party thereto, be declared to be null and void.

(b.) For a Decree of Dissolution in case of Absence.

XXIX. If a husband or wife shall have been continually absent from his or her wife or husband for the space of seven years, and shall not have been heard of as being alive within that time by those persons who would naturally have heard of him or her had he or she been alive, the marriage of such husband or wife may, at the instance of either party thereto, be dissolved.

(c.) For Divorce or Judicial Separation.

XXX. Any husband may sue that his marriage may be dissolved, and a divorce granted, on the ground that his wife has, since celebration thereof, been guilty of adultery ; and any wife may sue that her marriage may be dissolved, and a divorce granted, on the ground that, since the celebration thereof, her husband has been guilty

of adultery with a married or fornication with an unmarried woman not being a prostitute, or of bigamy coupled with adultery, or of adultery coupled with cruelty, or of adultery coupled with wilful desertion for two years or upwards, or of rape, or of an unnatural offence. In every such suit for divorce on the ground of adultery the plaintiff shall, unless the Court shall otherwise order, make the person with whom the adultery is alleged to have been committed a co-defendant, and in any such suit by the husband the Court may order the adulterer to pay the whole or any part of the costs of the proceedings.

XXXI. If a husband treat his wife with such cruelty or personal violence as to render it in the judgment of the Court improper to compel her to live with him, or if his conduct afford her reasonable grounds for apprehending danger to life or serious personal injury, or if a prostitute be openly brought into or allowed to remain in the place of abode of a wife by her own husband, she shall be entitled to demand a judicial separation.

XXXII. In a suit for divorce or judicial separation under this act, if the Court be satisfied of the truth of the allegations contained in the plaint, and that the offence therein set forth has not been condoned, and that the husband and wife are not colluding together, and that the plaintiff has not connived at, or been accessory to the said offence, and that there has been no unnecessary or improper delay in instituting the suit, and that there is no other legal ground why relief should not be granted, then and in such case but not otherwise, the Court shall decree a divorce or judicial separation accordingly.

XXXIII. In any suit under this Act for divorce or judicial separation, if the wife shall not have an independent income suf-

Alimony pendente lite.

ficient for her support and the necessary expenses of the suit, the Court on the application of the wife, may order the husband to pay her monthly or weekly during the suit such sum not exceeding one-fifth of her husband's net income, as the Court, considering the circumstances of the parties, shall think reasonable.

XXXIV. The Court may, if it shall think fit on any decree for divorce or judicial separation, or order that the husband shall, Permanent alimony. to the satisfaction of the Court, secure to the wife such gross sum, or such monthly or periodical payments of money for a term not exceeding her life as, having regard to her own property (if any), her husband's ability and the conduct of the parties, shall be deemed just, and for that purpose may require a proper instrument to be executed by all necessary parties and suspend the pronouncing of its decree until such instrument shall have been duly executed. In case any such order shall not be obeyed by her husband, he shall be liable to damages at her suit, and further to be sued by any person supplying her with necessaries, during the time of such disobedience, for the price or value of such necessaries.

XXXV. In all cases in which the Court shall make any decree or order for alimony, it may Payment of alimony to wife or to her trustee. direct the same to be paid either to the wife herself, or to any trustee on her behalf to be approved by the Court, and may impose any terms or restrictions which to the Court may seem expedient, and may from time to time appoint a new trustee, if for any reason it shall appear to the Court expedient so to do.

(d.) *For Restitution of Conjugal Rights.*

XXXVI. Where a husband shall have deserted or without lawful cause ceased to cohabit with his wife, or where a wife shall have deserted or without lawful cause ceased to cohabit with her husband, the party so deserted or Suit for restitution of conjugal rights.

with whom cohabitation shall have so ceased, may sue for the restitution of his or her conjugal rights, and the Court, if satisfied of the truth of the allegations contained in the plaint and that there is no just ground why relief should not be granted, may proceed to decree such restitution of conjugal rights accordingly. If such decree shall not be obeyed by the party against whom it is passed, he or she shall be liable to be punished with simple imprisonment for a term which may extend to one month, or with fine which may extend to two hundred Rupees, or with both.

XXXVII. Notwithstanding anything herein before contained, no suit shall be brought in any Court to enforce any marriage between Parsees or any contract connected with or arising out of any such marriage, if, at date of the institution of the suit, the husband shall not have completed the age of sixteen years, or the wife shall not have completed the age of fourteen years.

XXXVIII. In every suit preferred under this Act the case shall be tried with closed doors should such be the wish of either of the parties.

XXXIX. Every plaint and petition of appeal preferred under this Act shall bear a stamp of thirty-two Rupees, and all other instruments and writings of the kind specified as requiring a stamp in Schedule B to Act No. X. of 1862 (*to consolidate and amend the Law relating to Stamp Duties*) and exhibited in a suit under this Act shall be stamped in accordance with the provisions of the said Act No. X. of 1862.

XL. The provisions of the Code of Civil Procedure shall, so far as the same may be applicable, apply to suits instituted under this Act.

XLI. In suits under this Act all questions of law and procedure shall be determined by the presiding Judge; but the decision on the facts shall be the decision of the majority of the Delegates before whom the case is tried.

Determination of questions of law and Procedure, and of fact.

XLII. An appeal shall lie to the High Court from the decision of any Court established under this Act, whether a Chief Matrimonial Court or District Matrimonial Court, on the ground of the decision being contrary to some law, or usage having the force of law, or of a substantial error or defect in the procedure or investigation of the case which may have produced error or defect in the decision of the case upon the merits, and on no other ground: Provided that such appeal be instituted within three calendar months after the decision appealed from shall have been pronounced.

Appeal to High Court.

XLIII. When the time hereby limited for appealing against any decree dissolving a marriage shall have expired and no appeal shall have been presented against such decree, or when any such appeal shall have been dismissed, or when in the result of any appeal any marriage shall be declared to be dissolved, but not sooner, it shall be lawful for the respective parties thereto to marry again, as if the prior marriage had been dissolved by death.

Liberty to parties to marry again.

V.—*Of the Children of the Parties.*

XLIV. In any suit under this Act for obtaining a judicial separation or a decree of nullity of marriage, or for dissolving a marriage, the Court may from time to time pass such interim orders and make such provision in the final decree as it may deem just and proper, with respect to the custody, maintenance and education of the children under the age of sixteen years, the marriage of whose parents is the subject of such suit, and may,

Custody of children *pendente lite*.

after the final decree, upon application by petition for this purpose, make from time to time all such orders and provisions with respect to the custody, maintenance and education of such children as might have been made by such final decree, or by interim orders in case the suit for obtaining such decree were still pending.

XLV. In any case in which the Court shall pronounce a decree of divorce or judicial separation for adultery of the wife, if it shall be made to appear to the Court that the wife is entitled to any property either in possession or reversion, the Court may order such settlement as it shall think reasonable to be made of such property or any part thereof, for the benefit of the children of the marriage or any of them.

VI.—*Of the Mode of enforcing Penalties under this Act.*

XLVI. All offences under this Act may be tried by any Officer exercising the powers of a Magistrate unless the period of imprisonment to which the offender is liable shall exceed that which such Officer is competent to award under the law for the time being in force in the place which he is employed. When the period of imprisonment provided by this Act exceeds the period that may be awarded by such Officer, the offender shall be committed for trial before the Court of Session.

XLVII. If any offence which by this Act is declared to be punishable with fine, or with fine and imprisonment not exceeding six months, shall be committed by any person within the local limits of the ordinary original Civil jurisdiction of the High Court, such offence shall be punishable upon summary conviction by any Magistrate of Police of the place at which such Court is held.

XLVIII. All fines imposed under the authority of this

Levy of fines by distress. Act may, in case of non-payment thereof, be levied by distress and

sale of the offender's movable property by warrant under the hand of the Officer imposing the fine.

XLIX. In case any such fine shall not be forthwith

Procedure until re- paid, such Officer may order the off-
turn is made to distress ender to be arrested and kept in safe
warrant, custody until the return can be con-

veniently made to such warrant of distress, unless the offender shall give security to the satisfaction of such Officer for his appearance at such place and time as shall be appointed for the return of the warrant of distress.

L. If upon the return of the warrant it shall appear

that no sufficient distress can be had
Imprisonment if no suf- whereon to levy such fine, and the
ficient distress. same shall not be forthwith paid, or

in case it shall appear to the satisfaction of such Officer, by the confession of the offender or otherwise, that he has not sufficient movable property whereupon such fine could be levied if a warrant of distress were issued, any such Officer may, by warrant under his hand, commit the offender to prison, for any term not exceeding two calendar months when the amount of fine shall not exceed fifty Rupees, and for any term not exceeding four calendar months when the amount shall not exceed one hundred Rupees, and for any term not exceeding six calendar months in any other case, the commitment to be determinable in each of the cases aforesaid on payment of the amount of fine.

VII.—*Miscellaneous.*

LI. Subject to the provisions contained or referred to in

this Act, the High Court shall make such rules and regulations concerning the practice and procedure of the Parsee Chief and Dis-
Rules of procedure of
Parsee Matrimonial Courts
to be made by the High
Court.

strict Matrimonial Courts in the Presidency or Government in which such High Court shall be established, as it may from time to time consider expedient, and shall have full power from time to time to revoke or alter the same. All such rules, revocations and alterations shall be published in the Official Gazette.*

LII. The Governor General of India in Council may invest the Chief Executive Officer of any part of British India, under the immediate administration of the Government of India with the powers vested by this Act in a local Government.

LIII. This Act shall commence and take effect on the first day of September 1865, and shall extend to the whole of British India.

Commencement and extent of Act.

SCHEDULE.—(See Section 6.)

Date and Place of Marriage.	Names of the Husband and Wife.	Condition at the time of Marriage.	Rank or Profession.	Age.	Residence.	Names of the Fathers or Guardians.	Rank or Profession.	Signature of the Officiating Priest.	Signatures of the Witnesses	Signature of Father or guardian when husband or wife is an infant.

WHITLEY STOKES,
Offg. Asst. Secy. to the Govt. of India,
Home Dept. (Legislative.)

* These rules are published in the *Bombay Government Gazette* of 27th September 1866, and are reprinted in this book at the end of this Act.

JUDICIAL DEPARTMENT.

The following Notification, published in the *Gazette of India*, dated the 9th September last, pages 981 and 982, is republished for general information :—

‘ No. 1720.

With reference to Section 3 of Act XV. of 1865, the following Table of the degrees of consanguinity and affinity within which Marriage is prohibited among the Parsees, is published for general information :—

TABLE.

A man shall not marry his

- 1 Paternal grand-father's mother.
- 2 Paternal grand-mother's mother.
- 3 Maternal grand-father's mother.
- 4 Maternal grand-mother's mother.
- 5 Paternal grand-mother.
- 6 Paternal grand-father's wife.
- 7 Maternal grand-mother.
- 8 Maternal grand-father's wife.
- 9 Mother or step-mother.
- 10 Father's sister or step-sister.
- 11 Mother's sister or step-sister.
- 12 Sister or step-sister.
- 13 Brother's daughter or step-brother's daughter, or any direct lineal descendant of a brother or step-brother.
- 14 Sister's daughter or step-sister's daughter, or any direct lineal descendant of a sister or step-sister.
- 15 Daughter or step-daughter, or any direct lineal descendant of either.
- 16 Son's daughter or step-son's daughter, or any direct lineal descendant of a son or step-son.
- 17 Wife of son or of step-son, or of any direct lineal descendant of a son or step-son.
- 18 Wife of daughter's son or of step-daughter's son, or of any direct lineal descendant of a daughter or step-daughter.

- 19 Mother of daughter's husband.
- 20 Mother of son's wife.
- 21 Mother of wife's paternal grand-father.
- 22 Mother of wife's paternal grand-mother.
- 23 Mother of wife's maternal grand-father.
- 24 Mother of wife's maternal grand-mother.
- 25 Wife's paternal grand-mother.
- 26 Wife's maternal grand-mother.
- 27 Wife's mother or step-mother.
- 28 Wife's father's sister.
- 29 Wife's mother's sister.
- 30 Father's brother's wife.
- 31 Mother's brother's wife.
- 32 Brother's son's wife.
- 33 Sister's son's wife.

A woman shall not marry her

- 1 Paternal grand-father's father.
- 2 Paternal grand-mother's father.
- 3 Maternal grand-father's father.
- 4 Maternal grand-mother's father.
- 5 Paternal grand-father.
- 6 Paternal grand-mother's husband.
- 7 Maternal grand-father.
- 8 Maternal grand-mother's husband.
- 9 Father or step-father.
- 10 Father's brother or step-brother.
- 11 Mother's brother or step-brother.
- 12 Brother or step-brother.
- 13 Brother's son or step-brother's son, or any direct lineal descendant of a brother or step-brother.
- 14 Sister's son or step-sister's son, or any direct lineal descendant of a sister or step-sister.
- 15 Son or step-son, or any direct lineal descendant of either.
- 16 Daughter's son or step-daughter's son, or any direct lineal descendant of a daughter or a step-daughter.

- 17 Husband of daughter or of step-daughter, or of any direct lineal descendant of a daughter or step-daughter.
- 18 Husband of son's daughter or of step-son's daughter, or of any direct lineal descendant of a son or step-son.
- 19 Father of daughter's husband.
- 20 Father of son's wife.
- 21 Father of husband's paternal grand-father.
- 22 Father of husband's paternal grand-mother.
- 23 Father of husband's maternal grand-father.
- 24 Father of husband's maternal grand-mother.
- 25 Husband's paternal grand-father.
- 26 Husband's maternal grand-father.
- 27 Husband's father or step-father.
- 28 Brother of husband's father.
- 29 Brother of husband's mother.
- 30 Husband's brother's son, or his direct lineal descendant.
- 31 Husband's sister's son, or his direct lineal descendant.
- 32 Brother's daughter's husband.
- 33 Sister's daughter's husband.

NOTE.—In the above table the words “Brother” and “Sister” denote brother and sister of the whole as well as half-blood. Relationship by step means relationship by marriage.

By Order of His Excellency the Governor in Council,

C. GONNE,

Secretary to Government.

Bombay Castle, 8th January 1866.

(From the Bombay Government Gazette 27th September 1866.)

RULES AND REGULATIONS

FOR THE

PARSEE CHIEF AND DISTRICT MATRIMONIAL COURTS

IN THE PRESIDENCY OF BOMBAY.

1. All proceedings shall be regulated by the provisions of the Code of Civil Procedure, save so far as such provisions may be varied or modified by the following Rules:—

2. In cases when the plaintiff is seeking for a decree of nullity of marriage, the plaint shall state that no collusion or connivance exists between the plaintiff and the other party to the marriage or alleged marriage, and in cases of dissolution of marriage on the grounds of adultery, that no collusion or connivance exists between the plaintiff and the person alleged to have committed adultery.

(A form of Plaint is given, No. I. in the Schedule.)

3. The Defendant shall in all cases put in a written statement of his (or her) case, and of his or her answer to the material allegations in the plaint, and shall file the same ten days at the least before the day appointed for the hearing of the suit.

(A form of written statement is given, No. II. in the Schedule.)

No statement shall be received after such period without special order of the Court; in default, the Court shall be empowered to proceed *ex-parte* on the day appointed for hearing the suit.

4. All plaints, written statements, petitions, and all responsive allegations must be duly verified, and must be duly stamped pursuant to the provisions of Section 39 of Act XV. of 1865, or they will not be received or filed.

5. In cases involving a decree of nullity of marriage, or a decree of judicial separation, or of dissolution of marriage, the defendant shall, in the written statement and answer, state that there is not any collusion or connivance between the defendant and the other party to the marriage.

6. When an answer admitting the fact of a marriage between the parties has been filed, and the husband has appeared in the suit, the wife may proceed to file and *application for alimony*, in substance according to the Form III., and a day shall be fixed for hearing such application.

7. After an application for alimony has been filed, a copy thereof shall be served forthwith upon the husband, and within fifteen days after such service he shall file his answer thereto, which shall be subscribed and verified in the manner provided for subscribing and verifying plaints, or in default the Court will proceed *ex-parte*.

8. After the answer of the husband has been filed, the wife may apply to the Court to decree her alimony *pendente Lite*, provided that the wife shall, four days before she so moves the Court, give notice to her husband or to his Agent or Pleader of her intention so to do.

9. The wife, subject to any order as to costs, may, if not satisfied with the husband's answer, apply to have a day fixed for hearing such application, when witnesses may be examined in support of and against such application for alimony.

10. A wife who has obtained a decree of judicial separation in her favour, and has previously filed her application for alimony, may, unless in cases when an appeal to the full Court is interposed, move the Court to decree her permanent alimony; provided that she shall, eight days at least before making any such application, give notice to the husband, his Agent, or to his Pleader, of her intention so to do.

Dated the first of September 1865.

(Signed) M. R. SAUSSE.

„ R. COUCH.

„ H. NEWTON.

„ M. R. WESTROPP.

„ H. PENDOCK St. G. TUCKER.

„ A. B. WARDEN.

„ T. CHISHOLM ANSTEY.

„ JANARDUN WASSODEW.

FORM OF PLAINT FOR DIVORCE.

To,

The JUDGE of the PARSEE CHIEF MATRIMONIAL COURT.

A B

vs.

C B (and R S as the case may be).

The day of 18 .

1. That the Plaintiff was on the
day of 18 lawfully married
to C B at

2. That after his said marriage the Plaintiff lived and
cohabited with his said wife at and at
and that the Plaintiff and his said
wife have had issue of their said marriage, three children,
one son and two daughters (*as the case may be*).

3. That on the of 18
and other days between that day and the
said C B Defendant, at
in the committed adultery with R S.

4. That in and during the months of January, February,
and March 18 the said C B Defendant, frequently met
the said R S at
and on divers such occasions committed adultery with the
said R S.

5. That there is not any collusion or connivance what-
ever between the Plaintiff and the said Defendant C B and
R S, or either of them in respect of this suit.

The Plaintiff therefore prays that your Lordship will
proceed to decree (*here state the relief sought*) and that
Plaintiff have further and other relief in the premises
as to your Lordship may seem meet.

No. II.

FORM OF ANSWER.

IN THE PARSEE CHIEF MATRIMONIAL COURT.

The *day of* 18 .

A B

vs.

C B

1. The Defendant *C B* by *P A* his Pleader, Agent, (*or in person*) saith that she denies that she committed adultery with *R S* as is set forth in the said *Plaint*.

2. The Defendant further saith that on the
day of 18 and on other days be-
tween that day and the said *A B*
the Plaintiff, at committed
adultery with *X Y*, being a married woman, &c.

(In like manner the Defendant is to state connivance, condonation, or other matters which may be relied on as a ground for dismissing the Petition.)

3. The Defendant further saith that she is not colluding or conniving with the Plaintiff that he may obtain a decree in this suit, wherefore this Defendant humbly prays:—

That your Lordships will be pleased to reject the prayer of the said *Plaint* and Decree, &c. &c.

No. III.

APPLICATION FOR ALIMONY.

To,

The JUDGE of the PARSEE CHIEF MATRIMONIAL COURT.

*C B**vs.**A B**The . . . day of . . . 18 . . .*

The application of *C B*, Defendant, the lawful wife of *A B* sheweth—

1. That the said Plaintiff *A B* has for many years carried on the business of . . . at . . . and from such business derives the net annual income of Rs. . . .

2. That the said Plaintiff *A B* holds Shares of the . . . Railway Company amounting in value to Rs. . . . and yielding a clear annual dividend to him of Rs. . . .

3. That the said Plaintiff *A B* is possessed of . . . made in his said business of . . . to the value of Rs. . . . (and so on for any other property movable or immovable the husband may possess).

The Defendant therefore humbly prays that your Lordship will be pleased to allow her such sum or sums of money by way of alimony *pendente Lite* (or *permanent alimony*) as to your Lordship shall seem meet.

THE PARSEE CHATTELS REAL ACT.

LEGISLATIVE DEPARTMENT,

FORT WILLIAM, THE 15TH MAY, 1837.

The following Act passed by the Right Hon'ble the Governor General of India in Council, on the 15th May 1837, is hereby promulgated for General information:—

ACT No. IX. OF 1837.

I. It is hereby enacted, that from the 1st day of June 1837, all immovable property, situate within the Jurisdiction of any of the Courts established by His Majesty's Charter shall, as far as regards the transmission of such property on the death and intestacy of any Parsee having a beneficial interest in the same, or by the last Will of any such Parsee, be taken to be and to have been of the nature of chattels reals and not of freehold.

II. Provided always, that in any suit at Law or in Equity which shall be brought for the recovery of such immovable property as is aforesaid, no advantage shall be taken of any defect of title arising out of the transmission of such property upon the death and intestacy of any Parsee having a beneficial interest in the same or by the last Will of any such Parsee if such transmission took place before the said First day of June 1837, and if such transmission were either according to the Rules which regulate the transmission of freehold property, or else took place with the acquiescence of all persons to whom any interest in that property, would according to the Rules which regulate the transmission of chattels real, have accrued upon the death of such Parsee.

W. H. MACNAGHTEN,

Secretary to the Government of India.

THE PARSEE SUCCESSION ACT.

ACT No. XXI. OF 1865.

The following Act of the Governor-General of India in Council received the assent of His Excellency the Governor-General on the 10th April 1865, and is hereby promulgated for general information:—

An Act to define and amend the Law relating to Intestate Succession among the Parsees.

Whereas it is expedient to define and amend the Law

Preamble. relating to Intestate Succession among the Parsees: It is enacted as follows:—

I. Where a Parsee dies leaving a widow and children,

the property of which he shall have died in testate* shall be divided among the widow and children, so that the share of each son shall be double the share of the widow, and that her share shall be double the share of each daughter.

Division of property among widow and children of Intestate.

II. Where a female Parsee dies leaving a widower and

children, the property of which she shall have died intestate shall be divided among the widower and such children, so that his share shall be double the share of each of the children.

Division of property among widow and children of Intestate.

III. When a Parsee dies leaving children but no widow,

the property of which he shall have died intestate shall be divided amongst the children, so that the share of each son shall be four times the share of each daughter.

Division of property among the children of male Intestate who leaves no widow.

IV. When a female Parsee dies leaving children but no

* As to what property a deceased Parsee is considered to have died intestate, see section 25 of the Indian Succession Act.

Division of property amongst the children of female Intestate who leaves no widower.

widower, the property of which she shall have died intestate shall be divided amongst the children in equal shares.

V. If any child of a Parsee intestate shall have died in

Division of pre-deceased child's share of Intestate's property among the widow or widower and issue of such child.

his or her lifetime, the widow or widower and issue of such child shall take the share which such child would have taken if living at the Intestate's death in such manner as if such de-

ceased child had died immediately after the Intestate's death.

VI. Where a Parsee dies leaving a widow or widower,

Division of property when the Intestate leaves a widow or widower, but no lineal descendants.

but without leaving any lineal descendants, his or her father and mother, if both are living, or one of them if the other is dead, shall take one moiety

of the property, as to which he or she shall have died intestate, and the widow or widower shall take the other moiety. Where both the father and the mother of the Intestate survive him or her, the father's share shall be double the share of the mother. Where neither the father nor the mother of the Intestate survives him or her, the Intestate's relatives on the father's side, in the order specified in the first Schedule hereto annexed, shall take the moiety which the father and the mother would have taken if they had survived the Intestate. The next of kin standing first in the same Schedule shall be preferred to those standing second, the second to the third, and so on in succession, provided that the property shall be so distributed as that each male shall take double the share of each female, standing in the same degree of propinquity. If there be no relatives on the father's side, the Intestate's widow or widower shall take the whole.

VII. When a Parsee dies leaving neither lineal des-

Division of property when the Intestate leaves neither widow nor widower nor lineal descendants.

cendants nor a widow or widower, his or her next of kin, in the order set forth in the second Schedule hereto annexed, shall be entitled to succeed to

the whole of the property as to which he or she shall have died intestate. The next of kin standing first in the same Schedule shall always be preferred to those standing second, the second to the third, and so on in succession, provided that the property shall be so distributed as that each male shall take double the share of each female standing in same degree of propinquity.

VIII. The following portions of the Indian Succession Act 1865, shall not apply to Parsees (that is to say) the whole of Part III, the whole of Part IV. excepting Section twenty-five, the whole of Part V, and Section forty-three.

Exemption of Parsees from certain part of the Indian Succession Act, 1865.

THE FIRST SCHEDULE.

(1.) Brothers and sisters, and the children or lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(2.) Grandfather and grandmother.

(3.) Grandfather's sons and daughters, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(4.) Great-grandfather and great-grandmother.

(5.) Great-grandfather's sons and daughters and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

THE SECOND SCHEDULE.

(1.) Father and mother.

(2.) Brothers and sisters * and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(3.) Paternal grandfather and paternal grandmother.

(4.) Children of the paternal grandfather, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

* *Memo. by the Secretary to the Parsee Law Association.*—This is intended for Brothers and Sisters by the father's side. Brothers and Sisters by the mother's side are separately specified in item 7 of this Schedule.

(5.) Paternal grandfather's father and mother.

(6.) Paternal grandfather's father's children, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(7.) Brothers and sisters by the mother's side, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(8.) Maternal grandfather and maternal grandmother.

(9.) Children of the maternal grandfather, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(10.) Son's widow, if she have not re-married at or before the death of the Intestate.

(11.) Brother's widow, if she have not re-married at or before the death Intestate.

(12.) Paternal grandfather's son's widow, if she have not re-married at or before the death of the Intestate.

(13.) Maternal grandfather's son's widow, if she have not re-married at or before the death of the Intestate.

(14.) Widowers of the Intestate's deceased daughters, if they have not re-married at or before the death of the Intestate.

(15.) Maternal grandfather's father and mother.

(16.) Children of the maternal grandfather's father, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(17.) Paternal grandmother's father and mother.

(18.) Children of the paternal grandmother's father, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

WHITLEY STOKES.

Offg. Asst. Secy. to the Govt. of India.

Home Dept. (Legislative.)

પારસી લોકોના ધારા

ગુજરાતી તરજુમા તથા સરેહ સાથે.

પારસી લોકોના લગન તથા તલાકનો ધારો.

સને ૧૮૬૫ નો આક્ટ નંબર ૧૫ મો.

હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇન કાંબિનસીલનો હેઠલ ટાંકલો આક્ટ તા. ૦ ૭ મી એપ્રિલ સને ૧૮૬૫ ને દીને નામદાર ગવરનર જનરલે ખાહલ રાખ્યો તે સરવે લોકોની જાણને માટે અતરે પ્રસીધ કર્યો છે.

પારસી લોકોના લગન તથા તલાક બાબેના ધારા મુકરર કરવા તથા સુધારવા બાબદનો આક્ટ, અથવા કાએદા.

પારસીઓમાં લગન તથા તલાક બાબેનાં ધારા મુકરર કરવા
જાલાસો. તથા સુધારવાની જરૂરીઆત વીશે પારસી ટો-
લાએ અરજ કીધી છે, તેથી તથા તેવા ધા-
રાને એ ટોલાના રેવાજને મલતા કરવાની અગત છે, માટે હેઠલ લ-
ખેઆ પ્રમાણેનાં કાએદા બાંધેઆમાં આવે છે તેની વીગત.

બાબ ૧ લો—પ્રથમ (નીચમો.)

૧. આ આક્ટને “ સને ૧૮૬૫ નો પારસીઓના લગન તથા
કુકું નામ. તલાક બાબેનો આક્ટ ” કહેવો.

૨. આ આક્ટ મધેની હરેક બાબદ અથવા તેની સંગાથે સં-
બંધ રાખનારી આગલ પાછલની હરેક ખી-
નાથી બલદું કાંઈખી લખેલું નહી હોએતો,
અરખની કલમ. એક વચનના શખદોમાં અનેક વચનનાં
વચન. તથા અનેક વચનનાં શખદોમાં એક વચનનાં શખદો ગણવા.

“પ્રીશટ” અથવા અંધિઆરનો અર્થ એજ પારસીનો ધરમગુરુ,
 “અંધિઆર.” અને તેમાં દશતુરો તથા મોઘેદોનેખી ગણુવા.

“લગન” એટલે જે આ આકટ ચાલુ થવા અગાઉ ધંઆ ચાલુ
 લગન. થવા પછી પારસીઓમાં થાએલાં લગન.

“ખાવંદ” અને “ઝોરત” એટલે જે પારસી ખાવંદ તથા પારસી
 “ખાવંદ” તથા “ઝોરત.” ઝોરત હેવું શમજવું.

“કલમ.” “કલમ” એટલે જે આ આકટની કલમ.
 “ચીફ જશટીસ” એ શખ્સમાં વડા જડજ-
 “ચીફ જશટીસ.” નેખી ગણુવો.

“કોરટ” એટલે જે આ આકટ પ્રમાણે સ્થાપેલી કોરટ અથવા
 “કોરટ.” અદાલત.

“ખ્રીટીશ ઇંડીઆ” એટલે જે “હીંદુસ્તાનનો રાજકારો”નાર વ-
 “ખ્રીટીશ ઇંડીઆ.” ધારે સારી રીતે ચલાવવા ખાખેનો આકટ”
 હેવા નામથી નામદાર રાણી વીક્ટોરીઆના
 રાજના ૨૧) માં તથા ૨૨) માં વરશમાં પસાર થાએલા આંક ૧૦૬
 વાલા “સ્ટાટયુટ” અથવા પારલામેંટે પસાર કરેલા કાએદાથી જે મુલકો
 નામદાર રાણીનાં અથવા તેનાં વારસોના સવાધીનમાં હાલ આવેલાંછે
 અથવા હવે પછી આવે તે મુલકોને સમજવાં.

અને ખ્રીટીશ ઇંડીઆના હરએક ભાગમાં જંહાં આ આકટ અ-
 “એલાકેદાર સરકાર.” મલમાં આવે તાંહાં “એલાકેદાર સરકાર”
 એટલે જે જે શખ્સને હીંદુસ્તાનના તેવા
 ભાગમાં રાજકારોખારી હકુમત ચલાવવાનો અખતીઆર મલેલો હો-
 એ તે શખ્સ, અથવા એવા ભાગ જરે હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનર-
 લ ઇન કાજિનસીલનાં પોતાના ખાશ અમલ તલે હોએ તારે તાંહાં જે
 શખ્સ વડો રાજકારોખારી અમલદાર હોએ તે, અથવા આ આકટ-
 થી એલાકેદાર સરકારને આપેલી સત્તા ચલાવવાનો; ઊપલા અમલ-
 દારને જરે અખતીઆર હોએ તારે તે અમલદાર સમજવો.

“હાઈકારટ” એટલે જે તેવા ભાગ ખાતેની અપીલની સજીથી
“હાઈકારટ.” વડી દીવાની અદાલત સમજવી.

ખાખ ૨ જો-પારસી લોકોનાં પોતપોતામાં લગન વીશે.

૩. આ આકટ ચાલુ થવા પછી (પારસીલોકોમાં પોતપોતા વચ્ચેનાં)

પારસી લગનો ઉશતવાર ગણુ- કાઠપિણુ લગન ઊશતવાર અથવા દરૌશત
ના માટે જરૂરીએતની શરતો. ગણુવાં નહી, કે જે માહેલાં લગન કરનારાં-
આ એક એક તરફ લોહીની અથવા ખેશીપણાંની એવી કાઠખી સ-
ગાઈ ધરાવતાં હોએ કે જે સગાઈ અથવા ખેશીપણામાં લગન કરવા
વીશે હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇન કાઝિનસીલે ઘટતી ચોકસી
કીધા પછી મનાઈ કીધી હોએ અને તેનો કાઠો ઇંડીઆના “ગેજટ”
મધે છપાવી પ્રગટ કસ્યો હોએ; તથા તે લગન હરએક પારસી
અંધેઆરૂ પાસે “આસીરવાદ” નામનાં પારસીઓના રીવાજ અથવા
કીઆ તે કીરીઆ કરનારા અંધેઆરૂ ઊપરાંત ખીજ બે પારસી
શાખસીઓની હજુર કરાવી નહી હોએ, તો તે લગન ઊશતવાર ગ-
ણુવાં નહી; તથા હરએક પારસી (મરદ અથવા ઝોરત) જેણે એકવીસ
વરસની ઊમર પુરી કીધી નહી હોએ તેનાં લગન કરવા સાહે તેનાં
અથવા તેણીના ખાપ અથવા વાલીની રજ પ્રથમ લીધા વીનાં લગન
કીધાં હોએ તો તે લગન દુરશત અથવા ઊશતવાર ગણુવાં નહી.

(શરેહ).—આ અગતની તથા મુખ્ય કલમ મુજબ પારસીઓ વચ્ચે એક
ખીજમાં થતાં હરએક લગન વીશે હેવું કરમાવેલુંછે કે નીચે ટાંકેલા કરાર અથવા શ-
રત મુજબ જે લગન થાએ તે શીવાએ ખીજ કાઈ લગનને ઉશતવાર અથવા દરૌશત
ત ગણુવાં નહી. તે શરત અથવા કરારની વીગત—

૧. પારસી લોકોનાં રેવાજ પ્રમાણુ જે જે સગાઈમાં એક ખીજ સંગાથે પ-
રણુવાની મનાઈછે, તે સગાઈઓમાં લગન કરવાં નહી. એ સગાઈની
ટીપ આએ આકટની પછવાડે છાપી પ્રગટ કીધીછે તે જુવો.
૨. આસીરવાદની ક્રિઆથી તે લગનની ક્રિઆ કરાવવી.
૩. તે ક્રિઆ અંધેઆરૂ ઇઆને દશતુર અથવા મોમેદ પાસેજ કરાવવી.
એક અંધેઆરૂ એ ક્રિઆ કરે તો તે પાણુ બશાછે.
૪. તે ક્રિઆ બે પારસી શાખસીઓની હજુર કરવી.

૫. જો પરણુતા છોકરા અથવા છોકરીની ઉંમર ૨૧) વરસથી ઓછી હોય તો તેહેનાં પાપ અથવા વાલીની રજા લેવી.

પારસી પારસીઓ વચે એકબીજામાં જે લગન થાય તે ઉપલી સરતો પ્રમાણે થાયે તોજ તે લગન ઉશતવાર, દરેશત અથવા હુકદાર ગણાયે અને એ માહેલી એક ઈઆ વધારે શરતોને પડતી મેલીને પાકીની શરતો પ્રમાણે લગન કીધાં હોયે તો તે લગન ઉશતવાર ગણાયે નહી.

૪. આ આક્ટ ચાલુ થવા પછી કોઈબી પારસી (મરદે અથવા ઝોરતે) પોતાની ઝોરત અથવા ખાવંદની તલાક લીધા વીના પેહેલી ઝોરત અથવા ખાવંદની હુધ્-આતીમાં બીજ વાર થાયેલા લગન કરાંમ.

હુધ્આતીમાં, આગલ ચાલતાં ઠરાવ્યુંછે તે પ્રમાણે કોરટનાં હુકમથી કાએદાશર તલાક લીધા વીના કોઈબી લગન કરવાં નહી; અને આ કલમથી ઊલટી રીતે કરેલાં હરએક લગન રદ ખાતલછે.

૫. હરએક પારસી (મરદ અથવા ઝોરત)જે આ આક્ટ અમલમાં આવ્યા પછી પોતાની ઝોરત અથવા ખાવંદની હુધ્આતીમાં, તે ઝોરત અથવા ખાવંદથી કાએદાસર તલાક મેલવ્યા વગર લગન કરશે, તે પારસી (મરદ અથવા ઝોરત) “ઇંડીયન પીનલકોડ” (ઈઆને હીંદુસ્થાનના ફ્રેન્ચદારી ધારા) ની ચારશો ને ચોરાંણુ તથા ચારશો ને પંચાંણુંમી કલમ મધે, ખાવંદ અથવા ઝોરતની હુધ્આતીમાં ફરીથી પરણવાનાં અપરાધને માટે જે શીખસા ઠરાવીછે, તે શીખશાને લાએક થશે.

(શરેહ).—એક ખાવંદ પોતાની ઝોરતની હુધ્આતીમાં અથવા એક ઝોરત પોતાનાં ખાવંદની હુધ્આતીમાં બીજવાર પરણવા ચાહેતો આએ કાએદાનાં ચોથા પાપમાં ઠરવેલા સખખો ઉપરથી તલાક લેવાની કોરટમાં ફરીઆદી માંડી તથા તલાક લઈને પછી તેનાથી ફરીથી લગન થાયે. પણ એ રીતે કાએદાશર તલાક મેલવ્યા વગર અગરજો કોઈબી પારસી મરદ અથવા ઝોરત બીજવાર લગન કરેતો તે મરદ અથવા ઝોરત “પીનલકોડ” ની ૪૯૪ તથા ૪૯૫ મી કલમ મુજબ તકશીરવાર થાયે અને દંડ તથા સાત વરસ સુધી ખંદીખાનાની સજાને લાએક થાયે, અને જે જરતોશતી મરદ ઈઆ ઝોરત પોતાનાં પેહેલીવાર થાયેલા લગન છુપાવીને પોતાનાં ખાવંદ અથવા ઝોરતની હુધ્આતીમાં તલાક લીધા વીનાં બીજવાર લગન કરશે તે ધણી દંડ તથા દશ વરસ સુધી કેદની રાજને લાએક થશે.

૬. આ આક્ટ ચાલુ થવા પછી દરએક લગન થાયે તારે તે

લગનની સરટીફીકેટ તથા નોંધ.

લગનની ક્રીઆ થઈ રહેવા પછી ક્રીઆ કરનાર અંધેઆરુએ આ આક્ટ સાથે આપેલા

“શીડીયુલ” માહેલા ફારમ પ્રમાણે લગનની “સરટીફીકેટ” તુરત આપવી. તે સરટીફીકેટ ઉપર મજકુર અંધેઆરુએ તથા લગન કરનાર ધણી ધણીઆણીએ અથવા જો તેવો મધેથી જ કાઢ્યો એકવીસ વરસની ઊંમર પુરી કીધી નહી હોયતો તેહેનાં મા બાપ અથવા વાલીઓએ તથા લગનને વખતે હાજર રહેલા બે શાખસીઓએ શહી કરવી; અને તાર પછી ખાવંદની પાશેથી લગનની ફી અથવા દશ-તુરીનાં બે રૂપીઆ લઈને તે દશતુરીની સાથે મજકુર અંધેઆરુએ ઉપલી સરટીફીકેટને જ જગોએ લગન થયાં હોયે તે જગોનાં રેજીશટરાર ઉપર નોંધવા સારૂ મોકલવી. રેજીશટરારે તે સરટીફીકેટ તથા ફી લઈને એ કાંમને માટે એક નોંધની ચોપડી, જો તેણે રાખવી જોઈએ, તેમાં તે સરટીફીકેટ નોંધવી, તથા તે ફી ચોતાની પાશે રાખવાનો રેજીશટરારને હક છે.

(શરેહ).—ઉપલી કલમમાં લગનોની સરટીફીકેટો આપવા તથા તે સરટીફીકેટો ઉપર સહી કરાવીને રેજીશટરારને તાંહાં નોંધાવવા ફરમાવ્યું છે. હેમાં જો જો ખીના ઓ લખીછે તે વીશે એટલું જ જણાવવાની અગત છે કે એ પ્રમાણે લગન નોંધવાની ફરજ ઉપથી કલમમાં લગનની ક્રીઆ કરનાર મોખેદને માથે નાખીછે. તે મુજબ લગનની ક્રીઆ કરનાર મોખેદે લગન કીધા પછી તુરત કરવું અને લગન થયા પછી સરટીફીકેટ ખનાવવા અથવા તે ઉપર સહી લેવા અથવા તેને નોંધાવવામાં કસી ઢીલ કરવી નહી. અગરજો એ બાબદમાં દરેક અંધેઆરુ ગફલત કરે અને લગનની સરટીફીકેટ કાએદા મુજબ તઈઆર કરીને રેજીશટરારને તાંહાં નહી નોંધાવે તો ૧૦ મી કલમથી તે અંધેઆરુ તરણ મહીનાં શુધી કેદ અથવા ૩ ૧૦૦) સુધી દંડની સજાને લાએક થાએ.

૭. આ આક્ટની મુતલબોને માટે એક રેજીશટરારને ઠરાવવો.

જો ધણી ૧૮૬૪ ના ૧૬ માં (ઇઆને ખત પ-

રેજીશટરારની નેમણુક.

તરો નોંધવા બાબેનાં) આક્ટ પ્રમાણે રેજીશટ

રાર ઠરેલો હોયે તેહેને (અથવા ખીજા હરેક ધણીને) ઠેરવવો. હાઈકોર્ટનાં શીરશતાનાં અસલ દીવાની એલાકાની હદમાં રેજીશટરારની નેમણુક તે કોર્ટનાં ચીફ જજથીસે કરવી, તથા તે હદની બાહર એલાકેદાર સરકારે નેમણુક કરવી. હેવી રીતે ઠરેલા દરએક રેજીશટ-

રારને તેને ઠરાવનાર ચીફ જશટીશ અથવા એલાકેદાર સરકાર ખર-
તરફ કરી શકે.

(શરેહ).—“હાઈકાર્ટનો શીરસતાનો અસલ દીવાંની એલાકો” એ રાખદો
જ્યાં જ્યાં આવેલાછે ત્યાં ત્યાં આગલી શુપરીમ કાર્ટનો એલાકો રાખજવો.

૮. છઠી કલમમાં જણાવેલી લગનની નોંધની ચોપડી સરવે વા-
જખી વખતે લોકોને જોવા દેવા શાફ્ટ ખુલ્લી
રાખવી અને તે નોંધ માહેથી રેજીસ્ટરારની
શહી શાયેનો ધનિતેખાખ હરેક શખસ માંગેતો રેજીસ્ટરારે તેહેવા દર
એક ધનિતેખાખને માંગનાર પાસેથી રૂપીઆ બેની ફી લધને તે આ-
પવો. હેવી દરએક નોંધને તે માહે લખી જણાવેલી ખાખદોની સચા-
ધનાં પુરાવા લેખે ગણવી.

૯. હરએક અંધેઆરૂ જાંણીખુજીને તથા પોતાની રાજી ખુશી-
થી ચોથી કલમથી ગલટી રીતે તથા એ કલમ
તોડીને હરએક લગનની કીરીઆ કરેતો તે
અંધેઆરૂ જાપર એ તકશીર શાયેત થવાથી તેને છ મહીના સુધીના
સાદી રીતે કેદખાનાંની અથવા ખરો રૂપીઆ શુધીના દંડની અથવા
એ બેહુ શીખશા થાયે.

(શરેહ).—ઈઆને હરેક જરતોશતીની ખોરત અથવા ખાવંદ હઈઆતછે
અને તેહેને કારટથી તલાક મલી નથી હેવું જાણીઆ છતાં જે અંધેઆરૂ ખીજવાર
લગન કરનારનાં લગનની કીરીઆ કરશે તેને ઉપલી શીખસા મલશે.

૧૦. હરએક અંધેઆરૂ છઠી કલમમાં જણાવેલી પોતાને લગતી
ફરજે માહેલી હરએક ફરજ ખજવવામાં જે
ગફલત કરેતો એ ખીનાં પુરવાર થવાથી એવી
દરએક ગફલતના અપરાધને માટે તે ત્રણ
મહીનાં શુધીનાં શાદાં કેદખાનાંની અથવા એકશો રૂપીઆ શુધીના
દંડની અથવા એ બેહુ શીખશાને લાયક થાયે.

(શરેહ).—જુવો ઉપલી કલમ ૬ થી.

૧૧. ખીજ જે જે ધણીને મજકુર શરટીફીકેટ જાપર શહી

સરટીક્રીકેટ ઉપર શહી તથા
શાખ નહી કરવાની શીખશા.

અથવા શાખ કરવા માંટે છઠી કલમમાં ફર-
માવેલું છે, તે ધણી જે બંણીબુજીને તેમ નહી
કરે અથવા તેમ કરવામાં ગફલત કરેતો એ તકશીર પુરવાર થવાથી
તેહેવા દરએક અપરાધને માટે એકશો રૂપીઆ શુધીનાં દંડની શીખ-
શાને લાએક થાએ.

૧૨. હરએક શખસ હેવી કાઈલગનની સરટીક્રીકેટ ખનાવે અથવા

ખોટી શરટીક્રીકેટ ખનાવવા
ઈત્યાદી તકશીરની શીખશા.

તે ઉપર સહી કરે અથવા શાખ કરે, કે જે સર
ટીક્રીકેટમાં ખોટી ખીનાં લખેલી હોય, તથા જે
ખીનાં ખોટી છે હેવું તે બંણતો અથવા માનતો હોએ, અથવા જે ખીનાં
ખરી છે હેવું તે બણીયા વગર તે ઉપર શહી કરે તો તે ધણી “ ઇંડીઅન
પીનલકાડ ” (ઇઆને હીંદુસ્તાનના ફ્રાજદારી ધારા) માં બણાવેલા ખોટા
દશતાવેજ ખનાવવાનો તકશીરવાર થયો એમ ગણવું, અને તેનાં ઉ-
પર તે તકશીર શાએત થવાથી મજકુર ધારાની ચારસો ને છાશટમી
કલમમાં ફરમાવેલી શીખશાને તે લાએક થાએ.

(શરેહ).—જે સખસ લગનની હરેક ખોટી શરટીક્રીકેટ ખનાવે અથવા જે શરટી-
ક્રીકેટમાં કાંઈખી ખોટી હકીકત લખેલી હોએ તેનું ખોટાં બણીયા છતાં તે ઉપર
હરેક શખસ સહી અથવા શાખ કરે તે ખોટા દશતાવેજ ખનાવવાની તકશીર-
માં આવે અને તેનાં ઉપર એ તકશીર શાએત થવાથી “ પીનલકાડ ” ની ૪૬૬ મી
કલમમાં ફરમાવ્યા મુજબ સાત વરસ શુધીની શખત મજુરી સાથે કેદ તથા
દંડની સજાને લાએક થાએ.

૧૩. હરએક રેજીશટરાર છઠી કલમમાં ફરમાવ્યા પ્રમાણે મ-

સરટીક્રીકેટ નોંધવાની ગફ-
લત કરવાની શીખશા.

જકુર સરટીક્રીકેટને નહી નોંધે તો તેને એક વ-
રસ શુધીનાં સાદાં કેદખાનાંની અથવા એક હ-
બર રૂપીઆ શુધીનાં દંડની અથવા એ બેહુ શીખશા કરવી.

૧૪. હરએક શખસ મજકુર નોંધને કાંઈખી રીતે છુપાવે, અથ-

નોંધ છુપાવવા, અથવા ના-
શ કરવા, અથવા ફેરવવાની
શીખશા.

વા તેનો નાશ કરે, અથવા દગાખાજીથી ઇઆ
તરકટથી તેમાં કાંઈખી ફેરફાર કરે, તો ઇંડીઅ-
ન પીનલકાડ (ઇઆને હીંદુસ્તાનના ફ્રાજદારી
ધારા) માં જે બે જતની કેદની શીખશા ફરમાવી છે તેમાંની હરેક

જાતની બે વરસ શુધીની શીખશાને તે શખશ લાએક થાએ તથા અગરએ હરેક રેજીસ્ટરાર પોતે હેવી તકશીર કરેતો તે પાંચ વરસની સુદત શુધીની શીખશાને તથા તે બપરાંત રૂપીઆ પાંચશો સુધીનાં દંડને લાએક થાએ.

આખ ૩ જો—“ પારસી માટરીમોનીઅલ કોર્ટ ” (ઈઆને પારસી લોકોનાં લગન બાબે છાંડણુ કરનારી કોર્ટ) વીશે.

૧૫. આ આંકટ પ્રમાંણે મુકદમાંઓ સાંભલવા માટે કલકતા, મધરાજ, અને મુંબઈ ઇલાકાનાં દરએક મુખીઆ આંકટની સ્થાપણુ. અ શેહેરમાં તથા જુદી જુદી ઇલાકેદાર સરકારનાં ઇલાકામાં બીજાં જે શેહેરોમાં તે સરકાર દુરશત વીચારે તાંહાં એક ખાસ કોર્ટ સ્થાપવી.

૧૬. હરએક પ્રેશીડેનશીનાં મુખીઅ શેહેરમાં એ પ્રમાંણે સ્થાપેલી કોર્ટ જે શેહેરમાં હોએ તે શેહેરનાં નામ પ્રમાંણે તેને કલકતા, મધરાજ અથવા મુંબઈની “ પારસી ચીફ માટરીમોનીઅલ કોર્ટ ” એવું નામ આપવું. હાઈ કોર્ટના શીરશતાના અસલ દીવાંની ઇલાકાની જે હદ હોએ તેજ હદને તે શેહેરની “ પારસી ચીફ માટરીમોનીઅલ કોર્ટ ” ની હદ ગણવી. હાઈ કોર્ટના ચીફ જશટીશ પોતે અથવા તેજ કોર્ટના જે કોઈ જડજને ચીફ જશટીશ વખતે વખત ઠરાવે તે જડજ એ “ માટરીમોનીઅલ કોર્ટ ” ના જડજનો હોયો ચલાવવો; અને આ આંકટ પ્રમાંણે મુકદમાંઓની તપાસમાં તેને અગીઆર “ ડેલીગેટસ ” (ઈઆને પરતીનીધી) ની મદદ આપવી.

(શરેહ).—એ અગીઆર ડેલીગેટસ એક “ જુરી ” ની માફક કામ કરે.

૧૭. એજ પ્રમાંણે દરએક ઇલાકાના મુખીઅ શેહેરો સીવાએ બીજી હરએક જગામાં સ્થાપેલી એવી કોર્ટને તે જગાની “ પારસી ડીસટરીકટ માટરીમોનીઅલ કોર્ટ ” એવું નામ આપવું. હેઠલ ટાંકેલી કલમમાં જે જે બંદો-

પારસી ડીસટરીકટ માટરીમોનીઅલ કોર્ટો.

બશત કીધાછે તે મુજબ જે જીલ્લામાં તે કોર્ટ ભરી હોય તે જીલ્લાની જે હદ હોય તેજ હદને તે જીલ્લાની એ કોર્ટના ઇલાકાની હદ ગણવી. તે જગોનાં અસલ દીવાની ઇલાકાની મુખીઅ કોર્ટના જડ-જે એ માટરીમોનીઅલ કોર્ટના જડજનો હોધો ચલાવવો તથા આ આકટ પ્રમાંણેનાં મુકદમાઓની તપાસમાં તેને સાત “ડેલીગેટસ” ની મદદ આપવી.

૧૮. હરએક “પારસી ડીસટરીકટ માટરીમોનીઅલ કોર્ટ” નાં ઇલાકાની તે ઠેકાણાંની હદમાં વખતે વખત ફેરફાર કરવાનો તથા પોતાના અમલ તલેનાં ખીજ જીલ્લાઓને તે હદમાં દાખલ કરવાનો ઇલાકેદાર સરકારને અખતીઆર છે સહી.

૧૯. જે કોઈ જીલ્લામાં પારસી રહેવાસીઓની જીજ વસતી હોવાને લીધે તે જીલ્લાને “ડીસટરીકટ માટરીમોનીઅલ કોર્ટ” નાં ઇલાકાની હદમાં ગણવાનું તે ઇલાકેદાર સરકારને મુનાશેખ નહીલાગેતો તે જીલ્લાને એવે ઠેકાણેની સરકારની સરહદમાં જાંહાં “પારસી ચીફ માટરીમોનીઅલ કોર્ટ” હોય તે કોર્ટના ઇલાકાની હદમાં દાખલ કરવો.

(શરહ) — આએ કલમની સરત પ્રમાંણે થાણા, કલેઆણી, અને હવાજ ખીજ મુકામોનાં રહેવાસી પારસીઓનાં લગન તથા તલાક સંબંધી મુકદમાનાં ફેસલા મુખધની “પારસી ચીફ માટરીમોનીઅલ કોર્ટ” મધે થાઈ શકે.

૨૦. આ આકટ પ્રમાંણે સ્થાપેલી દરએક કોર્ટને માંટે એક મોહોર બનાવવી; તથા તેવી કોર્ટના સધલા હુકમનામાં અને હુકમો બિપર તથા હુકમનામાની અને હુકમોની નકલો બિપર તે મોહોર કરવી, અને તે કોર્ટ મધે ખીરાજનાર જડજના કબજમાં તે મોહોર રાખવી.

૨૧. ઇલાકેદાર સરકારે પોતપોતાના તાખા હેઠલનાં ઇલાકાના “ડેલીગેટસ” ની નમણક. મુખીઅ શેહેરો તથા જીલ્લાઓમાં આ આકટ

પ્રમાંણે ઊભા થતા મુકદમાઓનો ફેસલો કરવામાં મદદ આપવા શાહું “ડેલીગેટસ” મુકરર કરવા. એ પ્રમાંણે મુકરર કરેલા શખસો પારસી હોવા બેધએ, તેઓના નામોને સરકારી ગેજટમાં છાપી બહાર કરવાં, તથા તેઓની શંખીઆ હરેક હાઈકોર્ટના શીરસતાના અસલ દીવાની અમલની હદમાં તીસથી વધારે રાખવી નહી, તથા તે હદની બાહરનાં જીલ્લાઓમાં વીસથી વધારે રાખવી નહી.

(શરૂહ).—આગલા વખતમાં પારસી લોકાનાં લગન અને તલાકને લગતા ધરગતુ મુકદમાંઓનો ધનસાફ પારસીની પંચાએતના અકાબરો કરતા હતા. હમણાં સરકારે એ સતા પંચાએતને આપવાને મુનાશેખ બાણીયું નથી, તોપણ પારસીઓની સંસારી હાલત તથા તેઓનાં રેવાજોની માહિતગારી ધરાવનારા ગ્રહસ્થાની ધનસાફનાં કામમાં મદદ લેવા સાડ શરકારે આએ આક્ટની શોલમી તથા શતરમી કલમમાં હેવો બંદોખશત કીધોછે કે કોર્ટમાં પારસીઓનાં લગન અને તલાક સંબંધી મુકદમાંઓ આવે ત્યારે તે મુકદમાંની તપાસમાં જડજને મદદ કરવા સાડ પારસી ગ્રહસ્થોને ચુંટી કાઢાડીને બોલવવા, કે જે ગ્રહસ્થો જડજની સાથે એસીને ધનસાફનાં કામમાં મદદ કરે; તેઓને “પારસી ડેલીગેટસ” હેવું નામ આપવામાં આવ્યુંછે તથા તેઓની નેમણુક સરકારી ગેજટમાં છપાવી પ્રગટ કરવાની સતા સરકારને આખ્યામાં આવીછે.

૨૨. હરેક ડેલીગેટને તેની જાંદગી શુધી મુકરર કરવો, પણ જરે નવા ડેલીગેટસ ઠરાવવાનો એક ડેલીગેટ મરણુ પાંમે અથવા પોતાનો હો-અખતીઆર. ધો છોડવા માંગે, અથવા કાંમ ચલાવવાને ના પાડે અથવા અશક્ત ઇઆ નાલાએક થાએ અથવા “ઇંડીઅન પીનલકોડ” (ઇઆને હીંદુસ્તાનના ફેજદારી ધારા) પ્રમાંણે ઇઆ તે વખતે ચાલતા બીજા હરએક ધારા પ્રમાંણે હરેક ગુનાહને માંટે તે તક-શીરવાર ઠરે, તેહેવી દરએક વેલાએ તેની બદલીએ ઇલાકિદાર સરકાર હરએક બીજે શખસ જે પારસી હોએ તેને ડેલીગેટ મુકરર કરે શહી, અને એ પ્રમાંણે મુકરર કરેલા શખસતું નામ સરકારી ગેજટમાં છપાવી પ્રગટ કરે શહી.

૨૩. આ આક્ટ પ્રમાંણે ઠરાવેલા સઘલા ડેલીગેટસને “ઇંડીઅન પીનલકોડ” (અથવા હીંદુસ્તાનના ફેજદારી ધારા) ડેલીગેટસને સરકારી નોકર માં કરેલા અરથ પ્રમાંણે સરકારી નોકર ગણવો.

(શરેહ).—મજકુર “પીનલકોડ” માં સરકારી નોકરો અથવા હોષદારો બાબે કેટલાએક બંદોબસ્ત કીધાછે. સરકારી નોકરોએ શી રીતે વરતવું, તથા કેટલી ચાલ ચલાવવી, તે બાબે એ ધારામાં કેટલીક કલમો ઠરાવીછે, જેમાં તેઓને માથે કેટલોએક જોખમ નાખ્યોછે, તથા તેથી ઉલટા ચાલવાની સજા પણ એજ કાએદા મધે વીસતા-રીને લખીછે. જેમકે સરકારી નોકરોએ લાંચ રશવત લેવી નહી, તેઓએ ભેટ સોગાત લેવી નહી, તેઓએ લાગવગવાલાને આધીન થવું નહી, એવા નીયમ પીનલકોડમાં ઠરાવ્યાછે. હવે પારસી લોકોનાં ધારાની ઉપલી કલમમાં લખ્યું છે કે ઉલીગેટસને “પીનલકોડ” પ્રમાણે સરકારી નોકર ગણવા તેની મુલ મતલબ એટલીજ છે કે ઉપલા સખલા નીયમો ઉલીગેટસ ઉપર લાગુ પાડવા તથા તેઓએ ખીજ સરકારી નોકરોની મીસાલે મજકુર નીયમોને તાબે થવું. અગરજો ઉલીગેટસ વીશે આવી રીતે બંદોબસ્ત કીધો નહી હતે, તો તેઓ જો લાંચ રશવત લીએ ઈઆ ધારાથી ખીજ કાઈખી ઉલટી ચાલ ચલાવેતો તેઓને ખરાખર પુછી શકાતે નહી; પણ પીનલકોડ પ્રમાણે તેઓને સરકારી નોકર ગણ્યા પછી તેઓને પુછી સકાય તથા કાયદાસર ચાલવાની ફરજ પાડી સકાય અને તે પ્રમાણે નહી ચાલેતો તેઓને સજા થાએ.

૨૪. ઇલાકેદાર સરકારે એકવીશમી કલમ પ્રમાણે મુકદ્દર કરેલા ઉલીગેટસ મધેથી સોલમી તથા સતરમી

૨૧ મી કલમ પ્રમાણે જે ઉલીગેટસ ઠરેલા હોએ તેઓમાંથી ૧૬ મી તથા ૧૭ મી કલમ પ્રમાણે કામ કરવા સારું જડને ચુંટી કાઢાડવા.

કલમ પ્રમાણે, આ આક્ટ સંબંધી મુકદ્દમાઓનો ફેસલો કરવામાં મદદ આપવા શાસ્ત્ર વારા ફરતી ચુંટી કાઢાડવાનો અખતીઆર

ઇનસાફની કુરશી ઉપર ખીરાજનાર જડજને છે.

૨૫. જે જે આડવેકેટ (એટલે જે ખારીસટરો) વકીલોં તથા ધારા

માટરીમોનીઅલ કોર્ટમાં ધંધો ચલાવનારાઓ.

જણુનારા આટરનીઓને હાઈકોર્ટમાં મુકદ્દમાં ચલાવવાનો હક મલેલો-હોએ તેઓને

સર્વેને આ આક્ટ પ્રમાણે સ્થાપેલી હરએક કોર્ટમાં મુકદ્દમાં ચલાવવાનો હક છે, તથા જે વકીલોને જીલ્લાની કોર્ટમાં મુકદ્દમા ચલાવવાનો હક મલેલો હોએ તેઓને આ આક્ટ પ્રમાણે સ્થાપેલી હરએક “ડીસ્ટ્રિક્ટ મ્યાટ્રીમોનીઅલ કોર્ટ” માં મુકદ્દમા ચલાવવાનો હક છે.

(શરેહ).—આએ કલમ મુજબ વકીલો, તેમજ “પલીડરો” ને મુકદ્દમા ચલાવવાનો હક આપવામાં આવ્યોછે.

૨૬. આ આક્ટ પ્રમાણે જે જે ફરીઆદીઓ માંડવામાં આવે

કહી કોરટમાં મુકદ્દમા રજુ કરવા.

પ્રતીવાદી શ્રીટીશ હંડી આથી બાહર હોય તારે.

તે ફરીઆદી માંડતી વખતે જ કોરટના ઇલાકાની હદમાં પ્રતીવાદી રહેતો હોય તે કોરટમાં તે ફરીઆદી માંડવી, અગર જો તે વખતે પ્રતીવાદી શ્રીટીશ ઇંડીઆનો મુલક છોડીને બાહર ગયો હોય, તો જ જગોએ વાદી તથા પ્રતીવાદી બંધે છેલી વાર વસતાં હતાં તે જગોની કોરટમાં ફરીઆદી માંડવી.

(શરેહ).—અ. અને બ. વચ્ચે લગન સંબંધી કાંઈ તરો હોયો અને તે તંટાને લીધે બ. ના ઉપર અ. ફરીઆદી માંડવા નીકળ્યો. અ. અને બ. આ બંધે જણુ પેહલા મુબદ્દમાં વસતાં હતાં, પણ જરૂર અ. ફરીઆદી કરવા નીકળ્યો ત્યારે બ. શુરત ખાતે વસે, એ પ્રસંગે ઉપલી કલમ પ્રમાણે અ. એ મુબદ્દમાં નહી પણ સુરતની કોરટમાં બ. ઉપર ફરીઆદી માંડવી, કેમકે અ. પોતે જો કે મુબદ્દનો રહેવાસી છે, તો પણ ઉપલી કલમ પ્રમાણે ફરીઆદી માંડતી વખતે બ. અથવા પ્રતીવાદી જ્યાં રહેતો અથવા રહેતો હોય ત્યાં ફરી આદીમાંડવી જોઈએ. પણ અગરજો બ. ઇંગરેજ સરકારની અધ છોડીને ખીજ પારકા રાજમાં ગયો હોય તો મુબદ્દમાં ફરીઆદી માંડવી.

બાબ ૪ થો—લગન સંબંધી મુકદ્દમાંઓ વીશે.

(ક) લગન રદ બાતલ ગણવાનાં હુકમનામાં બાબો.

૨૭. અગરજો એક પારસી (ખાવંદ અથવા ઓરત) તેના અ-

દીવાનાપણાં અથવા હમ્મશના મેલાપણાની બાબદમાં.

થવા તેણીના લગનને વખતે દીવાનો અથવા દીવાની હોય અથવા જથુક ઘેલો અથવા ઘેલી હોય તો તેની ઓરત અથવા તેણીના ખાવંદની ફરીઆદ ઉપરથી તથા તે દીવાનાપણું અથવા ઘેલાપણું લગનના વખતથી હતું અને હમણાખી જરી છે હેવું પુરવાર થવાથી તે લગન રદબાતલ ગણાઈ શકે. પણ હેવું ઠરાવ્યું છે કે અગર જો લગન કરવાની વખતે વાદી જણુતો ઇઆ જણુતી હોય કે પ્રતીવાદી દીવાનો અથવા દીવાની છે અથવા જથુકનો ઘેલો ઇઆ ઘેલી છે તો પછી તેનાથી આ કલમ પ્રમાણે ફરીઆદી થઈ શકે નહી.

(શરેહ).—ઉપલી કલમનો સાર એટલોજ છે કે જણુપુછને જો એક ઘેલાપણુસ

સાથે લગન કીધાં હોએતો પછી તે લગન રદ થાયે નહી, તેમજ વળી સારી હાલત-માં પરણ્યા પછી જે બેમાંથી હરેક શખસને ઘેલાપણું થાયેતો તેથી તે લગન રદ પાતલ થાયે નહી. પણ લગન રદ કરવાની ફરીઆદી ક્યારે ચાલે કે જ્યારે નીચે જણાવ્યા મુજબ જે ચીજ પુરવાર થાયે, તેમાં એક એક લગન કરતી વખતેથીજ તે આદમી ઘેલું હતું અને લગન કીધા પછી ઘેલું થાયું નથી, તથા ખીજું એજે લગન કરતી વખતે તે ઘેલાંપણું વીરો શામણી ખાજી વાળાં અનજાણા હતાં. જાણી જોઈને ઘેલાં માણસ સાથે લગન કીધાં હોએતો પછી તે લગનનો ગાંઠ ટુટતો નથી.

૨૮. હરએક જોડું જોમાં કુદરતી કારણોને લીધે અરસપરસ સોહોખત (અથવા સંગ) ખની નહી સકયો હોએતો જે માંહેના એકખી જણુની ફરીઆદ ઉપરથી તે લગન રદ પાતલ થઈ સકે.

ખદનની ખાંખીને લીધે જો-
હાંના સંગ ખની નહી શકતા
હોએ, તે બાબદમાં.

(શરેહ).—આએ કલમની મતલબ એવીછે કે લગન કીધા પછી અગરજે મા-લમ પડયું કે ખાવંદ મરદપણામાં નથી, અથવા ખાએડી સ્ત્રીપણમાં નથી પણ તે તે વીરોની કારટમાં પુરવારી થાયાથી તે લગન રદ પાતલ ગણાય સકાયે. પણ લગન થાયા બાદ અગર માટી ખઈએરને વેહવાર ચાલેલો હોએ, અને તે પછી જે કોઈ ખનાવથી ખાવંદ નામરદ થાઈ ગયો હોએ અથવા આરત સ્ત્રીપ-ણામાંથી રદ થાઈ હોએતો તેથી કાંઈ લગન રદ થાઈ શકતાં નથી.

(ખ) ગેરહાજરીનાં સખખથી લગન ભાંજવાનાં હુકમનામાં બાબે.

૨૯. અગરજે કોઈ ખાવંદ પોતાની આરતને તજીને અથવા કોઈ આરત પોતાનાં ખાવંદને તજીને જથુક સાત વરસ સુધી ગેરહાજર (અથવા દુર) રહે, તથા તે સાથે તેહેની હયાતી વીશે જઓને ખખર મલવી જોઈએ તે-ઓને સાત વરસ સુધી કશી ખખર નહી મલેતો બેમાંના એકની ફરી-આદ ઉપરથી તે ખાવંદ અથવા આરતના લગન ભાંજી શકાયે (ધઆને છુટા છેડા થાઈ શકે.)

સાત વરસ સુધીની ગેરહાજ-
રીની બાબદમાં.

(ગ) તલાક લેવા અથવા ધનસાફની રાતાથી જુદાં રહેવા વીશે.

૩૦. હરએક ખાવંદ હેવા કારણ ઉપરથી ફરીઆદ કરી શકે કે માહારી આરતે માહારી સાથે લગન કીધા પછી જનાકારીનો અપરાધ કીધોછે, વાસ્તે

આરતની જનાકારીનાં
સખખથી.

માહારાં લગન ભાંજવાં તથા મહને તલાક આપવી; તથા હરએક ઓરત હેવાં કારણથી ફરીઆદ કરી શકે કે મહારા ખાવંદે માહારી સાથે લગન કીધા પછી એક પરણેલી ઓરતની સાથે અથવા એક વગર પર-

ણેલી ઓરતે જે “વેશીઆ” નથી તેની સાથે જનાકારીનો અપરાધ કીધાછે; અથવા

મરદની જનાકારી તથા એ
નર્સે ખીબ સખખોથી.

ખીજ ખાએડી સાથે લગન કીધાંછે અને તે ઉપરાંત જનાકારી પણ કીધીછે, અથવા જનાકારીની સાથે ઘાટકીપણુંખી કીધુંછે, અથવા જનાકારીની સાથે બે અથવા તેથી વધારે વરસ સુધી જાણી યુજીને મહને-તજ દીધીછે, અથવા જખરદસ્તીથી પારકી ઓરતને ભોગવીછે. અથવા ગુલામખારગીનો અપરાધ કીધાછે, વાસ્તે માહારાં લગન ભાંજવાં તથા મહને તલાક આપવી. એ પ્રમાણે જનાકારીનાં કારણ ઉપરથી તલાક લેવા માટે માંડેલી દરએક ફરીઆદીમાં, જની સાથે પ્રતીવાદીએ જનાકારી કીધી હોએ, તેને પણ વાદીએ, કોરટથી તેથી ઉલટો હુકમ નહીં થાએતો, એક પ્રતીવાદી ગણવો અથવા ગણવી. અને હેવી હરએક ફરીઆદી ખાવંદે માંડી હોએતો ફરીઆદીનો સબલો ખરચ અથવા તે ખરચનો હરએક ભાગ જનાકારી કરનારા ધણીને માથે નાખવાનો કોરટ હુકમ કરી શકે.

(શરેહ).—આ કલમ એમ છે કે તલાક લેવાનાં સબલાં કારણો તેમાં વીસ્તારીને લખી જણાવેલાંછે કે તે વીરો કરો શકે રહે નહી. આ ધારામાં તલાક મેલવવાનું મુલ કારણ છીનાહું ઠરાવ્યુંછે. જે એક જોડાંમાંનાં એકખી જણે છીનાહું કીધું હોએતો ખીજું જણ તેની ઉપર ફરીઆદી કરીને તલાક મેલવી શકે; અથવા અગરજો કાંઈ ઓરતનાં ખાવંદે ગુલામખારગી કીધી હોએ ઈઆ જખરદસ્તીથી કાંઈખી પારકી અશતરીને ખીગાડી હોએતો તેની ઓરત તલાક લઈ શકે, ફક્ત ખાવંદની ઘાટકી ચાલને માટે છુટા છેડા અથવા તલાક મલી શકે નહી; પણ ઘાટકી ચાલ સાથે તેણે જનાકારી કીધી હોએતો તલાક મલી શકે. તેમજ વલી ખાવંદ પોતાની ઓરતને થોડી મુદત સુધી તજ મેલેતો તલાક મેલે નહી, પણ ખાવંદ ઓછામાં ઓછાં બે વરસ સુધી પોતાની ઓરતને તજ મેલ્યા ઉપરાંત જનાકારી કીધી હોએતો ઓરતનાં માંગવાંથી તલાક મલી શકે.

કાંઈ પરણેલી અસતરીનો ખાવંદ વેશીઆ અથવા કસખણુ સાથે રોહોખત કરેતો ઉપલી કલમ પ્રમાણે તે જણાકારી ગણાએ નહી અને તે રાખખંથી કાંઈ લગન તુટે નહી

ઐરત અથવા મરદે જનાકારી કીધી હોએતો તેહની ઉપર ફરીઆદી લાવતી વખતે તેહની સાથે જનાકારી કરનાર મદદ અથવા ઐરતનું નામ ફરીઆદીમાં દાખલ કરવું જોઈએ, અને એવી હરએક ફરીઆદી જ્યારે આવંદ પોતાની ઐરત તથા તે ઐરત સાથે જનાકારી કરનાર મરદનાં નામની માંડી હોએ ત્યારે તે દાવો સાબિત થાયથી ફરીઆદીનો ખર્ચ માથેનો અરથ જનાકારી કરનાર શખસને માથે કારટ નાખી શકે.

૩૧. અગરજો હરેક આવંદ પોતાની ઐરત સાથે એવું ઘાટકી

ધનસાફની શતાથી જુદાં રહેવાનાં કારણો.

પાણું કરે અથવા તેહેને એવી રીતનો માર મારે કે જેથી તે ઐરતને તેનાં આવંદની સાથે રહે-

વાની ફરજ પાડવી એ કારટની નજરમાં નાહુરસ્ત લાગે; અથવા અગરજો તે આવંદની ચાલથી તે ઐરતનો જન જોખમમાં પડવાની અથવા તેનાં બદનને મોહોટી ઇજા પોંહોંચવાની ધાસતી રાખવાનો વાજખી શખખ મલે અથવા જે ઘરમાં ઐરત રહેતી હોએ તે ઘરમાં તેનો આવંદ જાહેર રીતે એક વેશીઆને લઈ આવે અથવા રહેવા દીએતો ધનસાફની સતાથી પોતાનાં આવંદથી જુદી રહેવાની પરવાનગી માંગવાનો તે ઐરતને હુકમે.

(શરેહ).—ઉપલી કલમની શહમજ એ છે જે નીચે લખી જણાવેલા ત્રણ શખખો મધેનો હરેક સખખ હોએતો ઐરત પોતાનાં આવંદથી જુદી રહેવા તથા ઐરાકી પોશાકીનો તથા જુદી રહેવાનો ખીજે જે કાંઈ અરથ થાએ તે અરથ પુરો પાડવાની આવંદ ઉપર ઐરત ફરીઆદી કરી શકે, તે શખખોની વીગત—

પહેલું. આવંદ પોતાની ઐરત સાથે એવી ઘાટકી ચાલ ચલાવતો હોએ તથા એવો મોહોટો જુલમ તથા આજખ પાડતો હોએ અથવા ઐરતને એવો શખત માર મારતો હોએ કે જેથી તે ઐરત પોતાના આવંદની શંગાથે વગર ધાસ્તીએ રહી શકે નહી.

ખીજું. તે ઐરતની સાથે તેનો આવંદ એવીતો જુલમાત ભરેલી ચાલ ચલાવે કે તેથી તે ઐરતનો જન જોખમમાં પડે અને તેની સલામતી વીરો ધાસ્તી રાખવાનું કારણ સાબિત થાએ, અથવા તે ઐરતનાં શરીરને મોહોટી ઇજા તથા ભારે દુખ પોંહોંચવાની ધાસ્તી ઉપજે.

ત્રીજું. જે ઘરમાં ઐરત રહેતી હોએ તે ઘરમાં સધલાઓનાં દેખતાં ઉધાડી રીતે આવંદ વેશીઆ રાંડ અથવા કુશખણને લાવે અથવા તે ઘરમાં તે કુશખણને રાખે.

ઉપલાં કારણો મધેનું હરેક કારણ મલી આવેતો તે ઉપરથી ધનસાફની શતાથી ઇઆને કારટનાં હુકમથી જુદી રહેવા તથા ઐરાકી પોશાકી વીગરેનો અરથ લેવા-

ની ખાવંદ ઉપર ફરીઆદી માંડવાનો ઓરતને હક છે. એવી ફરીઆદીમાં ઉપલો હરેક રાખખ શામેત થયાથી તે જોડાંના દરજ્જા તથા આખર પ્રમાણે તથા ખાવંદની દોલત અને કમાઈ ઉપર નજર પોંદોઆડીને ઓરાકી પોરાકી વીગરેનાં અરચનો દરમાયો અથવા વરશાન પાંધી આપવા અને ઓરતને તેનાં ખાવંદથી જીવી રહેવાનું હુકમનામું કરવાની કારટને સતા છે. એને અંગરેજીમાં “જીડીશીઅલ સેપરેસન” કહે છે.

પણ ઉપર કહી જણાવેલા કાઈખી સખખથી ઓરતને તલાક મલી શકતી નથી, તેમજ ખાવંદથી ખીજી ઓરત થઈ શકતી નથી.

૩૨. આ આક્ટ પ્રમાણે તલાક લેવા અથવા ધનસાફની શતાથી જીદાં રહેવાનાં મુકદ્દમાં મધે અગરજો કારટની ખાતરી થાયે કે ફરીઆદનામાં આવેલી સરવેખીનાઓ ખરી છે, તથા તેમાં

તલાક લેવા અથવા ધનસા-
ફની શતાથી જીદાં રહેવાનાં
મુકદ્દમાં.

(ખાવંદે અથવા ઓરતે) જણાવેલો અપરાધ કદી દરજીનર કીધો નથી. તથા ખાવંદ અને ઓરતે સંપ કરીને (છુટાં પડવાની મતલબ રાખીને કારટને) અરજ કીધી નથી, તથા ફરીઆદ કરનારે તે અપરાધ બાયે અખાડા કીધો નથી, અથવા તે અપરાધ કરાવવામાં તેહેની શામેલ-ગીરી નથી, તથા ફરીઆદી માંડવામાં નકામી અથવા અણુધટતી ઢીલ થાઈ નથી, તથા ફરીઆદીની અરજ નામંજુર કરવાનાં કાઈ ખીજા હકદાર સખખો નથી; (એવી સરવે ખાતરી થાયે) ત્યારેજ કારટે તલાકનો અથવા ધનસાફની શતાથી જીદાં રહેવાનો હુકમ કરવો.

(૧૨૨૬).—જાણે એક બાએડીએ અથવા ખાવંદે જનાકારીનો અપરાધ કીધો અને તે અપરાધ વીરો ખાવંદે અથવા બાએડીએ દરજીનર કીધો અથવા માફી કીધી, અને તે પછી પછવાડેથી એજ અપરાધને માટે ફરીઆદી માંડેતો ઉપલી કલમ પ્રમાણે તે ચાલી શકે નહી.

અગરજો કારટની ખાતરી થાયે કે ફક્ત એક ખીજથી છુટા પડવા શાહ માટી બધંઅર બંધે જણાએ સંપ કરી મળી જઈને કારટને અરજ કીધી છે, અથવા અગરજો કારટની નજરમાં આવે કે ખાવંદે પોતાની ઓરતને જાણી પુછને બદ-ફેલીમાં પડવા દીધી હતી, અથવા ઓરતે જાણી પુછને મરદને બદફેલીમાં નાખ્યો, અથવા મરદ પોતાની બાએડીની બદફેલીમાં કાઈખી રીતે શામેલ હતો અથવા બદ-ફેલી જાણ્યાં છતાં બધી સાંમખી મુદત રુખી તેણે ફરીઆદી કીધી નહી એવું કારટમાં શામેત થાયેતો તલાક અથવા જીદાં રહેવાનો હુકમ કારટથી મલશે નહી.

૩૩. આ આક્ટ પ્રમાણે તલાક લેવાનાં અથવા ધનસાફની

મુકદ્દમો મુકદ્દમો ત્યાંસુધી આ સતારી જુદાં રહેવાનાં હરએક મુકદ્દમા મધે રતને જુદી રહેવાનો લવાજમો. અગરજે ઝોરતની પાસે તેનાં ગુજરાણુને સારૂં તથા ફરીઆદીનાં જરૂરીઆત ખરચને સારૂં ખસ થાએ એવી સ્વતંત્ર આવક નહી હોએ; તો તે ઝોરતની અરજ ઉપરથી, મુકદ્દમો ચાલે ત્યાંસુધી, બંધે ખાજુવાલાઓની સ્થીતી ઉપર નજર પોહોંચાડીને કોરટને વાજખી દીસે તેમ ખાવંદની આવકનો વધતામાં વધતો પાંચ-મો ભાગ તે ઝોરતને દર માસે અથવા દર અઠવાડીએ આપવાનો કોરટ ખાવંદને હુકમ કરી શકે.

૩૪. તલાક આપવા અથવા ધનસાફની સતારી જુદાં રાખવાનું હુકમનામું કરતી વખતે જે કોરટની નજરમાં બોરાકી પોશાકીનો કાબિમ લવાજમ. દુરશત દીસેતો તે સાથે ખીજે એવો હુકમ કરવાનો કોરટને અખતીઆરછે કે કોરટની ખાતરી થાએ એવી રીતે ખાવંદ પોતાની ઝોરતને માટે વધતામાં વધતી તે ઝોરતની હથિઆતી તુલીક, પધસિની એક રકમનો જિયકા અથવા દર મહીને ઇઆ ખીજ હરએક ખાંધી મુદતે લવાજમો આપવાનાં બંદોખરતનું લખત કરી આપે; પણ એવો હુકમ કરતી વેલા તે ઝોરતની પોતાની ખાશ અશકેઆંમત હોએતો તે ઉપર તથા તેનાં ખાવંદની શક્તી ઉપર તથા બંને તરફ વાલાઓની ચાલચલણ ઉપર નજર પોહોંચાડતાં વાજખી દીસે તેમ કોરટે કરવું; તથા તે કારણસર જ જ શખસોએ ઘટ-તો દસ્તાવેજ લખી આપવો જોઈએ, તે શખસોને તે દસ્તાવેજ લખી આપવાનો હુકમ કરવા, તથા તે દસ્તાવેજ ખરોખર નહી થાએ ત્યાંસુધી ફેશલનામું કરી આપવાનું મૂલતવી રાખવાને કોરટ મુખતી આરછે. અગરજે એવી રીતનો (કોરટનો હુકમ) તે ઝોરતનો ખાવંદ નહી બજ લાવેતો તે નુકશાનની રકમ ખાવંદ પાસેથી ભરી લેવાની ફરીઆદી કરવાને ઝોરત મુખતીઆરછે, તથા ખાવંદ તે હુકમ નહી બજ લાવે તેટલો વખત સુધી તે ઝોરતને બોરાકી પોશાકી પોહોંચાડનાર હરએક ઘણી બોરાકી પોશાકીનાં પધશા અથવા કીંમતની ફરીઆદીખી ખાવંદની ઉપર કરેતો તે ફરીઆદી ચાલે શહી.

૩૫. ખોરાકી પોશાકી અપાવવાનું હુકમનામું અથવા હુકમ કો-
 રટ કરેતો કોરટની નજરમાં આવે તો એવો હુક-
 મ કરે કે ખોરાકી પોશાકીનાં લવાજમાનાં
 નાણાં ઝોરતને પોતાને આપવા અથવા
 ઝોરતની વતી કોરટની પશંદગીથી જ સખ્શને ટ્રસ્ટી મુકરર કીધો
 હોએ તે ટ્રસ્ટીને આપવા; અને કોરટને મુનાશેખ નજર આવે તેહેવી
 શરત તથા બંદી કરવાને મુખતીઆરછે; તથા કોઈ સખ્શથી નવો
 ટ્રસ્ટી મુકરર કરવો પડેતો તેને મુકરર કરવાને કોરટ મુખતીઆરછે.

(ધ) લગનનાં હુક પાછા મેલવવા બાબે.

૩૬. અગરજો હરએક ખાવંદે પોતાની ઝોરતને તજ દીધી હો-
 એ, અથવા વાજખી કારણુ વગર તેની સાથે
 રેહવાનું બંધ કીધું હોએ; અથવા જો હર-
 એક ઝોરતે પોતાનાં ખાવંદને તજ દીધો હોએ અથવા વાજખી કા-
 રણુ વગર તેની સાથે રેહવાનું બંધ કીધું હોએતો એ પ્રમાણે તજ
 દીધેલી ઝોરત અથવા મરદ અથવા જની સાથેનો સહવાસ બંધ કીધો
 હોએ તે પોતાનાં લગનનાં હુક પાછા મેલવવાની ફરીઆદી લાવી શ-
 કે, અને અગરજો ફરીઆદનામાંમાં જણાવેલી વાતો સાચી છે, અને
 ફરીઆદ કરનારનાં માગવા મુજબ દાદ નહીં આપવાનો વાજખી સખ-
 ખ મલી આવતો નથી, એવી કોરટની ખાતરી થાયતો ફરીઆદીનાં
 માગવા પ્રમાણેનાં લગનનાં હુક પાછા આપવાનું હુકમનામું કરવાને
 કોરટ મુખતીઆરછે. જની વીરૂધમાં એવી રીતનું હુકમનામું કરવામાં
 આવે તે (ખાવંદ અથવા ઝોરત) તે હુકમનામાંને માન નહીં આપેતો
 એક માસ સુધીનાં સાદા કેદખાતાંની અથવા બશે રૂપીઆ સુધીનાં
 દંડની અથવા એ બંને શીખશાને તે લાએક થાએ.

(શરેહ).—ઉપલી કલમની મકશદ એછે જે આ આકટમાં જણાવેલા હર-
 કોઈ વાજખી સખખ વીનાં, કોઈ ખાવંદ પોતાની ઝોરતને અથવા ઝોરત પોતાનાં
 ખાવંદને તજ મેલે અથવા કાહાડી મેલે અથવા દુર રહે તો સાથે રેહવા અને

લગનનો હક ખબવવાની એક ખીજ ઉપર કોરટમાં ફરીઆદી કરી શકાએ તે ફરીઆદીને ઇંગ્લેન્ડમાં suit for the restitution of conjugal rights કહેછે, ઇઆને લગનના હક પાછા મેલવવા અથવા માઠી બધએર દાખલના હક મેલવવાની ફરીઆદી. એવા મુકદમાની તપાસ કરતાં શામેત થાએ કે ઓરતને પોતાનાં આવંદની સાથે રહેવાની ફરજ નહી પાડવાનો ૩૧ મી કલમમાં જણાવેલો ઇઆ ખીજે કોઈખી વાજખી સખખ મલી આવતો નથી તો તે મુકદમાંમાં લગનનો હક પાછો મેલવવાનું હુકમનામું કરવાનો કોરટને અખતીઆરછે. આવંદ પોતાની ઓરતને કાહાડી મેલી હોએ અથવા ઓરત પોતાનાં આવંદને છોડીને પોતાને મહીરે અથવા ખીજ જગાએ વેગલી રહી હોએ તો એ હુકમનામાની ખુખીથી એક ખીજની સાથે જઈને રહેવા તથા રાહાટવાટ કરવાની ફરજછે, તે ફરજ નહી ખબવે અને કોરટનાં હુકમની નાફરમાંની કરે તો તેહવી નાફરમાની કરનાર આવંદ અથવા ઓરતને એક માસ મુધી કદની સજા તથા રૂપીઆ બશો મુધીનો દંડ કરવાની કોરટને સતાછે, અને એ ઉપરાંત મરદ તકશીરવાર થયો તો ઓરતની ઓરાકી પોશાકી વીશે મરદને માથે ને ફરજછે તે જુદી.

૩૭. આ આકટમાં આગલ જે જે બંદોખસતો ઠરાવેલાછે તે છ-

અગરજો આવંદ સોલ વરસની અંદરનો અથવા ઓરત ચઉદ વરસની અંદરની હોએ તો લગન અથવા લગનની ઉપરથી નીપજેલું સાડું અમલમાં લાવવાનો મુકદમો ચાલે નહી.

તાંખી પારસી લોકોનાં હરએક લગન, અથવા એવાં હરએક લગનને લગતી ઇઆ તેમાંથી નીપજેલી ફરજે અમલમાં લાવવાનો કોઈખી મુકદમો, કોરટમાં ચલાવતી વખતે અ-

ગરજો આવંદે સોલ વરસની તથા બાએડીએ ચઉદ વરસની ઊમર પુરી કીધી નહી હોએતો તે મુકદમો કોઈખી કોરટમાં ચાલી શકે નહી.

(શરેહ).—લગન સંબંધી હરેક દાવા બાએ છોકરા તથા છોકરી ઉપર ઓછાંમાં ઓછી કટલી ઉમરે ફરીઆદી માંડી શકાએ તેહની હદ ઉપલી કલમમા બાંધીછે. છોકરાની ઉમર પુરાં ૧૬ વરસની તથા છોકરીની ઉમર ૧૪ વરસની થાએ ત્યાંમુધી તેઓની ઉપર કોઈરીતની ફરીઆદ સાંભલવાનો એ કલમથી કોરટને અખતીઆર નથી.

૩૮. આ આકટ પ્રમાણે માંડેલી દરએક ફરીઆદીમાં અગર જે બે માહેલાં એકખી બોરદુવાલા ચાહેતો કોરટનાં બારણાં બંધ રાખીને તે મુકદમાંની તપાસ ચલાવવી.

કોરટનાં બારણાં ઢાંકીને મુકદમાં સાંભલી સકાએ.

૩૯. આ આકટ પ્રમાણે માંડેલી દરએક ફરીઆદીનાં ફરીઆદનામાં તથા અપીલની અરજ ઉપર રૂપીઆ બતરીસનો સ્ટાંપ મારવો, તથા સને ૧૮૬૨ નાં

ફરીઆદનામાં તથા અરજીઓનાં સ્ટાંપ.

નંબર ૧૦ વાલા (ધંયાને સ્ટાંપના કર સંબંધી કાએદાને એકઠો કરીને સુધારવા બાબેનાં) આકટનાં “બી.” કોઠામાં બીજા જ જાતના દસ્તાવેજો તથા લખતો ઉપર સ્ટાંપ જરૂરનો ગણાયોછે તેમાંનાં જ જ દસ્તાવેજો તથા લખતો આ આકટ પ્રમાણે મુકદમાં મધે રૂબુ કરેલા હોય તે ઉપર સને ૧૮૬૨ નાં નાં ૧૦ વાલા મજકુર આકટમાં ફરમાવ્યા મુજબ સ્ટાંપ મારવા.

૪૦. “કોડ આફ સીવીલ પેરોસીડીજર” (ધંયાને દીવાની ધનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબેનાં ધારા) માહેલી કલમો, આ આકટ પ્રમાણે માંડેલા મુકદમાઓને બ્યાંસુધી લાગુ પડી શકે ત્યાંસુધી લાગુ પાડવી.

૪૧. આ આકટ પ્રમાણે રૂબુ કરેલા મુકદમાંઓ મધે કાએદા-ની સમજ બાબે તથા મુકદમા ચલાવવાની રીત બાબેનાં સધલા સવાલોનો ચુકાદો ધનસાફ કરનાર જડજ કરવો, પણ મુકદમા મધે બનેલી કેફીએતોનાં ખરાંપણાં ધંયા ખોટારાં વીશેનો ચુકાદો જ “ડેલીગેટો” ની સામને તે મુકદમાંની તપાસ થાય તેઓનો વધુ ભાગ જેમ ચુકવે તેમ કરવો.

(શરેહ).—ઉપલી કલમની સત્તાથી ડેલીગેટસનુ કાંમ ધનસાફનાં કામને માટે આપણી હાઈકોર્ટમાં ઓરીજનલ સાઈડમાં ફાજદારી મુકદમાની છાંડણુ કરવા સાફ ખેસતી જુરીને ખરોખર મલતું આવેછે. જારે પારસી લાદ્રિમોનીઅલ કોર્ટ લગન અને તલાકનાં મુકદમાંની તપાસ કરવા ખેસે તારે ધારા અને કાએદા સંબંધી, અથવા શાખશી ગવાહી લેવા સંબંધી અથવા બીજા કોર્ટના કામકાજ સંબંધી હરએક તકરાર ઉઠે તેનો ચુકાદો કરવાનો જડજને અપતીઆર છે; પણ મુકદમાની હરેક મુલ બીના તથા હકીકત બની હતી કે નહીં અને તે બીના તથા હકીકત ખરીછે ધંયા ખોટી તે વીશે જ જ તકરાર ઉઠે તેનો ચુકાદો કરવાનો “ડેલીગેટો” ને અપતીઆર છે. જેમકે ફલાણાંનાં લગન પારસીઓનાં કાએદા પ્રમાણે થયાં હતાં કે નહીં, ફલાણાં આવંદે પોતાની ઓરત ઉપર ધાતકીપણું તથા જુલમ જુલમ આપે તે શખખથી ઓરતને પોતાનાં આવંદનું ધર છોડીને પોતાને મહીરે રહેવા જવાની ફરજ પડી કે નહીં, ઓરતને જે રીતે મારી ધંયા બીજા પ્રકારે હ-

રાન કીધી તે ઘાટકીપણું હતું કે નહી, ફલાણુંએ પારકી અશતરી શંગાએ બદ્દલી કીધી કે નહી, અથવા પોતાની ઓરતને તજીને ફલાણુંએ ખીજ અશતરી સંગાએ લગન કીધાં કે નહી, અથવા લગનની વખતે ફલાણું દીવાનો હતો કે નહી, એવી હેવી હકીકત તથા ખીનાની તકરાર ઉઠ તેનો ફિશલો કરવાની ડલીગેટોને શતાછે-એ શતા જડજને નથી—પણ અગરજો મુકદમાં મધે પડેલી શાખશીઓની મુખ-જુખાનીનાં ચોકસ આધાર ઉપરથી ડલીગેટસ મત આપે તોજ તે મત બાહાલ રહે, અને શાખશીઓની મુખજુખાનીમાં જાહેર થએલી હકીકત ઉપર આધાર રાખ્યા વગર ડલીગેટસ જો પોતાનું મત આપે તો “અપીલ” થાયાથી તેઓનો ચુકાદો રદ થાઈ શકેછે.

૪૨. આ આક્ટ પ્રમાણે સ્થાપેલી હરએક કોરટ, પછે તે ચીફ

હાઈકોર્ટને અપીલ.

માટ્રીમોનીઅલ કોરટ હોએ કે ડીસ્ટ્રિક્ટ

માટ્રીમોનીઅલ કોરટ હોએ, તેનો ચુકાદો

હરકોઈ ધારાથી અથવા ધારાની મીસાલે ચાલતા તરીકાથી ઉલટો હોએ, અથવા તે-મુકદમાનું કામ ચલાવવાની રીતમાં અથવા છાંડણ કરવામાં હરેક અગતની ભુલ અથવા ખાંમી થઈ હોએ, જથી તે મુકદમાની કેફીએત મુજબ ચુકાદો કરવામાં કાંઈ અગતની ભુલ અથવા ખાંમી રહી જએ, તો ખીજ કોઈ નહી પણ એટલાંજ કારણ ઉપરથી તે ચુકાદાની સાંમને હાઈ કોરટમાં અપીલ થઈ શકે; એવી શરતે કે જે ચુકાદા ઉપર અપીલ કરવામાં આવે તે ચુકાદો જાહેર કીધા પછી ત્રણ મહીનાની મુદતમાં તેવી અપીલનું મંડાણ કરવું.

૪૩. એક લગનને તોડવાનાં હરએક હુકમનામાંની સાંમને અપી-

લ કરવાની આ ધારાથી જે મુદત ઠરાવી આ-

પી છે, તે મુદત બ્યારે પુરી થાએ, તથા તેટલી

મુદતમાં એવા હુકમનામાંની સાંમણે જે અપીલ કરવામાં નહી આવે અથવા બ્યારે એવી હરએક અપીલ (થવા પછી) નામંજુર કરવામાં આવે અથવા બ્યારે એવી હરએક અપીલની તપાસનું શેવટ એવું આવે કે હરએક લગન ભાંજવાં, ત્યારેજ તે મુકદમાં મધેનાં ઘણી ઘણી આંણી જે માફક તેઓનાં લગન મોહોતથી ભાગાં હોએ તે માફક ફરીથી લગન કરી શકે.

(શરેહ).—બ્યારે કોઈ ઓરત ઈઆ મરદે છુટા છેડાની ફરીઆદી માંડી હોએ અને તેમાં ફરીઆદી કરનાર જીતે તો તરતને તરત તેહનાથી ખીજો મરદ ઈઆ ખી-જો ઓરત થઈ શકે નહી. તેણે ત્રણ માસ સુધી થોખવું. ત્રણ માસ સુધીમાં

સાંભળીવાલા “અપીલ” નહી કરેતો તે પછી ખીજું ઘેર થઈ શકે, અને અગ-
રજો સાંભળીવાલા ત્રણ માસની અંદર “અપીલ” નોંધાવેતો પછી તે અપીલનાં
ચુકાદા પ્રમાણે ચાલવું જોઈએ.

ખાખ ૫ મો—મુકદ્દમો ચલાવનારાઓનાં ફરજદાર વીશે.

૪૪. આ આક્ટ પ્રમાણે ધનસાફની સત્તાથી જુદાં રહેવાની પર-
વાનગી અથવા લગનને રદ ખાતેલ કરવાનું
ફરજદારી ચાલતી હોય તાં-
હાંસુધી છોકરાંઓની રખેવાલી. હુકમનામું મેલવવા અથવા હરએક લગનને
ભાંજવાનાં હરએક મુકદ્દમા મધે સોલ વરસની અંદરની ઉમરનાં છો-
કરાંઓ, જ્યોનાં મા ખાપનાં લગન વીશે તે મુકદ્દમા મધે તપાસ ચાલ-
તી હોય, તે છોકરાંઓની રખેવાલી તથા ગુજરાન તથા કેલવણી ખાખે
કોરટ જમ વાજખી તથા દુરસ્ત ધારે તેમ મુકદ્દમો ચાલતો હોય
તેની દરમીઆન વખતે વખત હુકમ કરી શકે અથવા શેવટનાં હુક-
મનામામાં બંદોખસ્ત કરી શકે; તથા શેવટનો ચુકાદો થયા પછી,
જે એજ કારણને માટે અરજીથી વીનંતી કરવામાં આવેતો, એવા શેવ-
ટનાં ચુકાદાથી, અથવા જો તે ચુકાદો મેલવવા
શેવટનાં હુકમનામા પછી છો-
કરાંઓની રખેવાલી વીશે હુકમ
કરવા ખાખે. માટે કરેલી ફરજદારી હજુર ચાલતી હોયતો
તેને દરમીઆન, હુકમોથી કોરટ તે છોકરાંઓ-
ની રખેવાલી, ગુજરાણ તથા કેલવણી વીશે જવા હુકમો તથા બંદોખસ્તો
કરેતો, તેવા હુકમો તથા બંદોખસ્તો કરવાનો કોરટને અખતીઆરછે.

(શરેહ).—આ કલમની મતજખ એટલીજ છે કે હરએક લગન સંબંધી મુકદ્દમાં
મધે, જે ધણી ધણી આંણી એકખીજ ઉપર ફરજદારી માંડે તેઓનાં ફરજદાર અથવા
ફરજદારની, ફરજદાર ચાલતી હોય તેટલા વખત તુલીક, રખેવાલી કરવા અથવા ફરજ-
દાર પુરી થવા પછે રખેવાલી કરવાનાં ઘટતા હુકમો કોરટ કરી શકે. પણ ઉપલી
કલમ જે અખાંઓ સોલ વરસની અંદરની ઉમરનાં હોય તેઓ ઉપરજ લાગુ પડેછે.

૪૫. હરએક મુકદ્દમો કે જમાં ચોરતની જનાકારીને લીધે તલા-
કનું અથવા ધનસાફની સત્તાથી જુદાં રહે-
વાનું હુકમનામું કોરટ કરી આપે, તેવા મુકદ્દમા
મધે જો કોરટને એવું ખતલાવવામાં આવે કે
છોકરાંઓનાં ફરજદારને માટે
ખાખેડોની અશરેઆમતમાંથી
બંદોખસ્ત કરીને અપાવવા વીશે.

હરએક અશકેઆંમત ઊપર તે ઝોરતને હાલ હક પોંહોંચેછે અથવા કોઈએકસ બનાવ બનવાથી હવે પછી હક પોંહોંચશે, તો તે ઝોર-તનાં લગનથી પેદા થયલાં છોકરાંઓનાં અથવા તેઓ માંહેલા હર-એકનાં કાએદાને માટે તે ઝોરતની અશકેઆંમત અથવા તેનો હર-એક ભાગ જમ કોરટને મુનાશેખ લાગે તેમ બંદોખસ્ત કરીને અપા-વાને કોરટ મુખ્તીઆરછે.

(શરેહ).—ઝોરતની અશકેઆંમતમાંથી બચાંઓને સાંઝ ત્યારેજ લવાજમ મળે કે જ્યારે તે ઝોરતે જનાકારી કીધી હોય.

આખ ક હો—આ આકટ પ્રમાણે શીખસાઓને અમલમાં લાવવા આખે.

૪૬. માજીસ્ટ્રેટની સતા ચલાવનારો હરએક અમલદાર જે ઠેકાણે ઓહોદો બજવતો હોએ, તે ઠેકાણે આલતા ધારા પ્રમાણે અપરાધીઓને જટલી મુદતની શીખસા કરવાનો તેને અખ્તીઆર હોએ, તે કરતાં વધારે મુદતની શીખસાને (આ આકટ પ્રમાણે) લાએક થયલા અપરાધી શીવાએ આ આકટ પ્રમાણેના અપરાધોની તપાસ કરવાનો તે અમ-લદારને અખ્તીઆર છે. તે અમલદારથી જટલી મુદતની શીખસા થઈ શકે તે કરતાં વધારે મુદતની શીખસા આ આકટમાં ફરમાવી હોએ એવો મુકદ્દમો હોએતો તે અપરાધીનો મુકદ્દમો તપાસને માટે સેશન કોરટમાં મોકલવો.

૪૭. અગરજે હરએક અપરાધ જેને માટે દંડની અથવા દંડ તથા છ મહીના સુધીનાં કેદખાનાંની શીખસા કરવાનું આ આકટમાં ફરમાવ્યું છે, તે અપ-રાધ હરએક સખસ હાઇ કોરટનાં શીરસ્તાનાં અસલ દીવાની ઇલા-કાની તે ઠેકાણાની હદમાંજ કરે તો જે શેહેરમાં તે કોરટ ભરાતી હોએ તે શેહેરનો હરએક પોલીસનો માજીસ્ટ્રેટ પોતેજ તે મુકદ્દમાંની છાંડણુ કરીને ગુનાહ સાબેત થઆથી તે અપરાધીને સજા કરી શકે.

(શરેહ).—પણ પારસી માદ્રિમોનીઅલ કોરટનું હોકમનામું જે રાખસની ઉપર થયું હોય, અને તે હોકમનામા પ્રમાણે તે રાખસ નહીં ચાલે, તો તેને સજા કરવાનો અખતીઆર માદ્રિમોનીઅલ કોરટનાં જડજને પોતાને છે.

૪૮. આ આક્ટની સત્તાથી જે જે દંડ કરવામાં આવે તે સઘલા દંડનાં નાણા પગાર નહીં થાયેતો તે દંડ કરનાર અમલદારની સહી સાથેના “વારંટ” ની મારફતે તે અપરાધીની જંગમ અશકેઆંમત જપ્ત કરી તથા વેચીને તે દંડ વસુલ કરવો.

૪૯. અગરજે એવો હરેક દંડ તાખડતોય પગાર કરવામાં નહીં આવેતો જમિથી દંડ વસુલ કરવા સાદું જમિથી દંડ લેવાનું વારંટ પાછું ફરે તેટલા દંડ લેવાની રીત. કાહાડેલું વારંટ અગવડ ભરેલી રીતે પાછું ફરે (ઇચ્છિાને અપરાધીની મીલકતમાંથી દંડ વસુલ થશે કે નહીં તે સઘલું પરીણામ પાછું લખાઈ આવે) ત્યાં- સુધી તે અપરાધીને કેદ પકડવા તથા તેને કબજામાં જલવી રાખવાનો તે અમલદાર હુકમ કરી શકે. પણ અગરજે તે જમિનું વારંટ જે વખતે તથા જે ઠેકાણે પાછું ફરે તે વખતે તથા તે ઠેકાણે હાજર થવાની જમીનગીરી તે અમલદારની ખાતરી થાયે તે રીતે તે અપરાધી આપે (તો તેને પકડીને કેદ કરવો નહીં.)

૫૦. અગરજે જમિનું વારંટ પાછું ફર્યાથી એવું માલુમ પડે કે તે દંડ વસુલ કરવા સાદું પુરતી અશકેઆંમત મલી નથી, અને તે દંડ તાખડતોય પગાર કીધામાં નહીં આવે, અથવા અપરાધી નાકબુલ થવાથી અથવા ખીજી રીતે અમલદારને ખાતરી ભરેલી રીતે માલુમ પડે કે વારંટ કાહાડીને જમિથી દંડ વસુલ થાયે એટલી તે અપરાધી પાસે અશકેઆંમત નથી, તો એવા હરએક અમલદારે પોતાની સહીનું વારંટ કાહાડીને, જે દંડની રકમ પચાસ રૂપીઆથી વધારે નહીં હોયેતો અપરાધીને બે માસ સુધી, તથા જે દંડની

રકમ એકસો રૂપીઆથી વધારે નહી હોએતો અપરાધીને ચાર માસ સુધી તથા દંડની ખીજ હરએક રકમને માટે છ માસ સુધી કેદ રાખવો, પણ ઉપર મુજબ હરેક દંડનાં રૂપીઆ જ્યારે ભરાએ ત્યારે તે અપરાધીને કેદમાંથી છોડી મેલવો.

ખાખ ૭ મો—પરચુરણ.

૫૧. આ આક્ટનાં કરાર મુજબ જે ઇલાકા અથવા હકુમતમાં હાઇકોર્ટ સ્થાપી હોએ તે ઇલાકા અથવા હકુમતની પારસી ચીફ તથા ડીસ્ટ્રિક્ટ મા-ટ્રિબોનીઅલ કોર્ટોમાં કામકાજ તથા વહી-વટ ચલાવવાનાં કાએદા તથા બંદોબસ્તો કરવાની વખતે વખત જ્યારે અગત પડે ત્યારે તે કાએદા તથા બંદોબસ્તો હાઇકોર્ટે કરવા, તથા તે કાએદા વખતે વખત રદ કરવા અને ફેરવવાનો હાઇ કોર્ટને કુલ-અખતીઆર છે શહી. એવા સઘળા કાએદા તથા તે કાએદા રદ અને ફેરફાર કરવાનાં હુકમ, સરકારી ગેજેટમાં છપાવી પ્રગટ કરવા.

(શરેહ).—આએ કલમ મુજબ હાઇકોર્ટનાં જડજેએ આ આક્ટ સંબંધી કામકાજનાં જે કાએદા ખાંધીને તા. ૨૭ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૬ નાં મુખર્દીનાં સર-કારી ગેજેટમાં છપાવી પ્રગટ કીધાછે તે અતરે આક્ટની પછવાડે વાંચનારનાં જોવામાં આવશે.

૫૨. આ આક્ટ પ્રમાણે ઇલાકેદાર સરકારોને જે સતાઓ આ-પીછે, તે સતા હીંદુસ્તાનની સરકારનાં પોતા-નાં તાબા માંહેલા બ્રીટીશ ઇંડીઆનાં હરએક ભાગનાં વડા રાજકારોબારી અમલદારને આ-પવાનો ઇંડીઆનાં ગવરનર જનરલ ઇન કૌંસીલને અખતીઆર છે.

૫૩. આ આક્ટને સને ૧૮૬૫ નાં સપ્ટેમ્બર મહીનાની પે-હેલી તારીખેથી ચાલુ કરવો તથા અમલમાં લાવવો તથા આખાં બ્રીટીશ ઇંડીઆનાં મુલકમાં તેને લાગુ પાડવો.

ઇલાકેદાર સરકારનો અધી-કાર વડા રાજકારોબારી અમ-લદારને આપવાની સત્તા.

આ આક્ટની શરૂઆત તથા હદ.

શીડીઊલ. (જુઓ કલમ ૬ ઠી).

લગન થવાની તારીખ તથા ઠેકાણું અથવા શહેર.	ખાવદ તથા ઓરતનાં નામ.	લગનની વખતેની હો-લત (ઝટલેકે કુવા-રા હુઆ આગલ પરજીલા).	ઓધો અથવા ધંધો રોજગાર.	ઉમર.	રેહવાજું ઠેકાણું.	ખાપ અથવા વાસીનો નામ.	તેઓનાં હોધો અથવા ધંધો રોજગાર.	લગનની કીયા કેર-નાર અથવા રૂની શહી.	શાહદોની શાખ.	ખાવદ હુઆ ઓરતનાં હો-લત ઉમરની હો-લત તેના ખાપ હુઆ વાસીની શહી.

વીહીટલી સટોકશ,

હીંદુસ્તાનની સરકારનો કાંમચલાહ આશીશટ્ટ શોકરેટરી,
ધારા બાંધવાનુ ખાનુ, હોમ ડીપાર્ટમેંટ.

પારસી લોકોથી કીયાં સગાં સાથ લગન થાયે નહીં તેની ટીપ.

(તારીખ ૧૧ મી જાનેવારી ૧૮૬૬ નાં મુખ્યનાં ગવર્નમેંટ ગેઝેટ ઉપરથી.)

જુડીશીઅલ ડીપાર્ટમેંટ.

ગઈ તા. ૯ મી સપ્ટેમ્બરના ગેઝેટ આફ ઇન્ડિયા મધે સફે ૯૮૧ અને ૯૮૨ મધે છપાયલું હેઠલ ટાંકિલું હુકમનામું સરવે લોકોની જાણને માટે ફરીથી પ્રગટ કરવામાં આવેછે.

“નંબર ૧૭૨૦.

સને ૧૮૬૬ ના ૧૫ માં કાયદાની ત્રીજી કલમ પ્રમાણે ખેશી-પણાની તથા લોહીની જ સગાઈવચ્ચે લગન કરવાની પારસીઓમાં મનાછે, તે સગાઈનું કાષ્ટક સરવે લોકોની જાણને માટે હેઠલ પ્રગટ કીધું છે.

કાષ્ટક.

એક મરદે નીચે જણાવેલાં ખેશી સાથે સગાઈ કરવી નહીં.

૧. બપાવાની માએ.
૨. બપઈની માએ.
૩. મમાવાની માએ.
૪. મમઈની માએ.
૫. બપઈ.
૬. બપાવાની બાએડી.
૭. મમાઈ.
૮. મમાવાની બાએડી.
૯. માએ અથવા સાવકી માએ.
૧૦. બાપની બેહેન, અથવા બાપની સાવકી બેહેન.
૧૧. માએની બેહેન અથવા માએની સાવકી બેહેન.

૧૨. બેહેન અથવા સાવકી બેહેન.
૧૩. ભાઈની છોકરી અથવા સાવકા ભાઈની છોકરી, અથવા હરેક ભાઈની ઇચ્છા સાવકા ભાઈના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદ.
૧૪. બેહેનની છોકરી, અથવા સાવકી બેહેનની છોકરી અથવા હરેક બેહેન અથવા સાવકી બેહેનના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદ.
૧૫. છોકરી અથવા સાવકી છોકરી અથવા હરચેક છોકરી અથવા સાવકી છોકરીના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદ.
૧૬. છોકરાની છોકરી, અથવા સાવકા છોકરાની છોકરી અથવા હરેક છોકરા અથવા સાવકા છોકરાના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદ.
૧૭. છોકરાની અથવા સાવકા છોકરાની ખાચેડી, અથવા હરેક છોકરા ઇચ્છા સાવકા છોકરાના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદની ખાચેડી.
૧૮. છોકરીના છોકરાની અથવા સાવકી છોકરીના છોકરાની ખાચેડી અથવા હરેક છોકરી ઇચ્છા સાવકી છોકરીના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદની ખાચેડી.
૧૯. છોકરીના ખાવંદની માચે.
૨૦. છોકરાની ખાચેડીની માચે.
૨૧. ખાચેડીના ખપાવાની માચે.
૨૨. ખાચેડીની ખપઈની માચે.
૨૩. ખાચેડીના મમાવાની માચે.
૨૪. ખાચેડીની મમઈની માચે.
૨૫. ખાચેડીની ખપઈ.
૨૬. ખાચેડીની મમઈ.
૨૭. ખાચેડીની માચે, અથવા ખાચેડીની સાવકી માચે.
૨૮. ખાચેડીના ખાપની બેહેન.
૨૯. ખાચેડીની માચેની બેહેન.
૩૦. ખાપના ભાઈની ખાચેડી.
૩૧. માચેના ભાઈની ખાચેડી.
૩૨. ભાઈના છોકરાની ખાચેડી.
૩૩. બેહેનના છોકરાની ખાચેડી.

એક ઝોરતે નીચે જણાવેલાં એવી સાથ સગાઈ કરવી નહીં.

૧. બપાવાનો બાપ.
૨. બપધનો બાપ.
૩. મમાવાનો બાપ.
૪. મમધનો બાપ.
૫. બપાવો.
૬. બપધનો ખાવીંદ.
૭. મમાવો.
૮. મમાધનો ખાવીંદ.
૯. બાપ અથવા સાવકો બાપ.
૧૦. બાપનો ભાઈ, અથવા બાપનો સાવકો ભાઈ.
૧૧. માએનો ભાઈ અથવા માએનો સાવકો ભાઈ.
૧૨. ભાઈ, અથવા સાવકો ભાઈ.
૧૩. ભાઈનો છોકરો, અથવા સાવકા ભાઈનો છોકરો, અથવા હરેક ભાઈ, અથવા સાવકા ભાઈના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદ.
૧૪. બેહેનનો છોકરો, અથવા સાવકી બેહેનનો છોકરો, અથવા હરેક બેહેન ઇચ્છા સાવકી બેહેનના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદ.
૧૫. છોકરો અથવા સાવકો છોકરો, અથવા હરેક છોકરા અથવા સાવકા છોકરાના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદ.
૧૬. છોકરીનો છોકરો, અથવા સાવકી છોકરીનો છોકરો, અથવા હરેક છોકરી ઇચ્છા સાવકી છોકરીના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદ.
૧૭. છોકરીનો અથવા સાવકી છોકરીનો ખાવીંદ, અથવા હરેક છોકરી ઇચ્છા સાવકી છોકરીના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદનો ખાવીંદ.
૧૮. છોકરાની છોકરીનો, અથવા સાવકા છોકરાની છોકરીનો ખાવીંદ, અથવા હરેક છોકરા ઇચ્છા સાવકા છોકરાના વંશથી ઉતરતી ઝોલાદનો ખાવીંદ.
૧૯. છોકરીના ખાવીંદનો બાપ.

૨૦. છોકરાની ખાએડીનો ખાપ.
૨૧. ખાવંદના બપાવાનો ખાપ.
૨૨. ખાવંદના બપઈનો ખાપ.
૨૩. ખાવંદના મમાવાનો ખાપ.
૨૪. ખાવંદની મમઈનો ખાપ.
૨૫. ખાવંદનો બપાવો.
૨૬. ખાવંદનો મમાવો.
૨૭. ખાવંદનો ખાપ અથવા ખાવંદનો સાવકો ખાપ.
૨૮. ખાવંદના ખાપનો લાઈ.
૨૯. ખાવંદની માએનો લાઈ.
૩૦. ખાવંદના લાઈનો છોકરો અથવા તેના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૩૧. ખાવંદની બેહેનનો છોકરો અથવા તેના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૩૨. લાઈની છોકરીનો ખાવંદ.
૩૩. બેહેનની છોકરીનો ખાવંદ.

તાજેકલમ—ઉપલાં કોષ્ટકમાં જ્યાં “લાઈ” તથા “બેહેન” એ શબ્દો આવેલા છે, ત્યાં તે આખાં લોહીના તથા અરધાં લોહીના લાઈ તથા બેહેન (ધિઆને ખાપ એક અને માએ જુદી, અથવા માએ એક અને ખાપ જુદા) એ બંધેની ઉપર લાગુ પડે છે. સાવકી સગાઈ તે લગનના સંબંધથી થાએલી સગાઈ સમજવી.

ક્રીલે મુંબઈ, તા. ૭ મી જાન્યુઆરી સને ૧૮૯૬.

નામદાર ગવર્નર ઈન કાઉન્સિલના હુકમથી

સી. ગોંન,

સરકારનો સેક્રેટરી.

(તારીખ ૨૭ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૬ નાં મુંબઈ ગવર્નમેંટ ગેઝેટ ઉપરથી.)

મુંબઈ ઈલાકાની

પારસી ઝીર અને ડીસ્ટ્રિક્ટ માટ્રિમોનીઅલ કોર્ટોનાં કાયદા તથા કાનૂનો.

૧. “સીવીલ પ્રોસીજર કોડ” (ઈઝિઆને દેવાની મુકદમાઓ ચલાવવાની રીત બાબેનો ધારો) તેનાં જે બંદોબસ્તો હેઠલ ટાંકેલા કાયદાઓથી બદલાતા અથવા ફેરવાતા હોય, તે સીવાએ એ ધારાનાં બીજા સર્વે બંદોબસ્તો મુજબ સઘલા મુકદમાઓનું કામકાજ ચલાવવું.

૨. જે મુકદમા મધે વાદી લગનને રદબાતલ કરવાનું હોકમનામું કરાવા માંગતો હોય, તેની ફરીઆદીની અરજી મધે જણાવવું જોઈએ કે (એક હાથ ઉપર) વાદી અને (બીજા હાથ ઉપર) જે લગન બાબે ફરીઆદી થઈછે તે લગનનાં બીજા પક્ષકાર વચ્ચે કાંઈ સાજસ અથવા મસલત થઈ નથી; તથા જનાકારીનાં સખખથી છુટા છેડા કરવાનાં મુકદમાં મધે જણાવવું જોઈએ કે વાદી અને જેની ઉપર જનાકારી કરવાનો અન્યાએ મેલ્યોછે તે શખસ વચ્ચે કાંઈ સાજસ અથવા મસલત થઈ નથી.

(ફરીઆદીની અરજીનો નમુનો શીડીઉલમાં નાં ૧ ની નીશાણથી આપ્યોછે.)

૩. સઘલા મુકદમાઓ મધે પ્રતીવાદીએ પોતાનાં કામની તથા ફરીઆદીની અરજી મધે મેલેલા મુખ્ય અપરાધો વીશે પોતાની તરફનાં જવાબની લખેલી હકીકત રજુ કરવી, તથા મુકદમા સાંલલવાને જે દીવસ ઠરાવ્યો હોય તેની આછામાં આછાં દસ દીવસ આગમચ તેને કોર્ટ મધે કાયદાસર નોંધાવવી (“ ફાઈલ કરવી ”).

(પ્રતીવાદીની તરફથી જવાબ તરીકે લખેલી હકીકતનો નમુનો
સીકીઉલમાં નાં ૨ ની નીશાનથી આપ્યોછે.)

ઉપલી મુદત પુરી થવા પછે કોર્ટનાં ખાશ હોકમ વગર એવી કાંઈ લખેલી હકીકત દાખલ કરવામાં આવશે નહીં અને જે તે નહીં આપવામાં આવશે તેા મુકદ્દમો સાંભલવા માટે ઠરાવેલે દીવસે એકતરફી કામ ચલાવાને કોર્ટને મુખત્યારી છે.

૪. સધલી ફરીઆદીનો અરજીઓ, લખેલી હકીકતો, ખીજ અરજીઓ અને સધલા જવાબની હકીકતોની ઉપર ૧૮૬૫ નાં ૧૫ માં આકટની ૩૯ મી કલમ મુજબ મુનાસખ એકરાર કરવો જોઈએ તથા તેઓ ઉપર ઘટતો સ્ટાંપ મારવો જોઈએ નહીંતો કે તે લેવામાં અથવા નોંધવામાં આવશે નહીં.

૫. જે મુકદ્દમા મધે લગન રદખાતલ ઠરાવવાનું હોકમનામું, અથવા ધનસાફની સતાર્થી જુદા રહેવાનું હોકમનામું, અથવા છુટા છેડા કરાવાનું હોકમનામું મેલવવાનું હોય, તે મુકદ્દમા મધે પ્રતીવાદીએ પોતાની લખેલી હકીકત અને જવાબમાં જણાવવું જોઈએ કે પ્રતીવાદી અને તે લગનનાં ખીજ પક્ષકાર વચ્ચે કાંઈ સાજસ અથવા મસલત થઈ નથી.

૬. જ્યારે પક્ષકારો વચ્ચે લગન થયાંછે એવી કયુલાતનો જવાબ નોંધાયો હોય તથા જ્યારે ખાવંદ હાજર થયો હોય ત્યારે ચોરતને ત્રીજા નમુનામાં લખેલી મતલબ પ્રમાણે ખોરાકી પોશાકી ખાએની અરજી નોંધાવાને મુખત્યારી છે અને તેવી અરજી સાંભલવાને કોર્ટ એક દાહાડો મુકરર કરવો.

૭. ખોરાકી પોશાકી ખાએની અરજી નોંધાયા પછે, તેની એક નકલ તરતજ ખાવંદને પોંહોંચાડવી અને તે પોંહોંચાડવા પછે પંદર દાહાડાની અંદર તે અરજીનો જવાબ ખાવંદે નોંધાવવો કે જની ઉપર ફરીઆદીની અરજી ઉપર એકરાર તથા સહી કરવાની જ રીતી ઠરાવી છે તે મુજબ એકરાર તથા સહી કરવી, નહીંતો કે કોર્ટ એકતરફી કામ ચલાવશે.

૮. ખાવંદનો જખાખ નોંધાયા પછે મુકદ્દમો ચાલે ત્યાંસુધી ઝોર તને ખોરાકી પોશાકી આપવાનો હોકમ કરવાને ઝોરત કોર્ટને અરજી કરવાને મુખત્યાર છે, પણ તે એવી શરતથી કે કોર્ટમાં એ પ્રમાણે દરખાસ્ત કરવાની ચાર દીવસ અગમચ તેમ કરવાનાં પોતાનાં ધરાદા વીશે તે ઝોરતે પોતાનાં ખાવંદને અથવા તેનાં મુખત્યારને અથવા તેનાં વકીલને ખબર આપવી.

૯. ખાવંદનાં જખાખથી જો ઝોરત નારાજ થઈ હોયતો ખરચ ખાખે કોર્ટ હરેક હુકમ કરે તેને તાખે થઈને, પોતાની અરજી સાંભલવાને એક દાહોડો ઠરાવા, કોર્ટમાં દરખાસ્ત કરવાને ઝોરત મુખત્યાર છે, કે જ વેલા એવી ખોરાકી પોશાકી ખાખેની અરજીના ટેકામાં તથા તેની વીરૂધ્ધ શાખસીઓ તપાસવાને કોર્ટને સતા છે.

૧૦. એક ઝોરત જણીએ ધનસાફની સતાથી પોતાનાં ખાવંદથી જુદી રહેવાનું હોકમનામું પોતાનાં લાભમાં મેલવ્યું હોય અને તેની અગાઉ તેણીએ જો ખોરાકી પોશાકી ખાખે અરજી નોંધાવી હોય, તો જ મુકદ્દમામાં ફુલ કોર્ટને કરેલી અપીલ વચમાં નહીં હોય તે સીવાએ પોતાનાં કાએમ લંવાજમ ખાખે હુકમ કરવાને કોર્ટમાં અરજી કરવાને તે ઝોરત મુખત્યાર છે; પણ તે એવી શરતે કે તે અરજી કરવાની ઝોજામાં ઝોજાં આઠ દીવસ અગાઉ તેમ કરવાનાં પોતાનાં ધરાદા ખાખે તે ઝોરતે પોતાનાં ખાવંદને અથવા તેનાં મુખત્યારને અથવા તેનાં વકીલને ખબર આપવી.

તારીખ ૧ લી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૫.

(સહી) એમ. આર. સાસ.

„ આર. કાઝીચ.

„ એચ. ન્યુટન.

„ એમ. આર. વેસ્ટ્રાપ.

„ એચ. પેનડાક સેન્ટ જી. ટકર.

„ એ. બી. વારડન.

„ ટી. ચીસહોમ આનસ્ટી.

„ જનારદન વાસુદેવ.

નાં ૧.

તલાક મેલવવા બાબેની ફરીઆદની અરજનો નમુનો.

પારસી ચીફ માદ્રિમેનીઅલ કોર્ટનાં જડજ

જેગ,

અ. બ.

સાંમા.

ક. બ. (તથા જે જરૂર હોયતો ર. સ).

તા૦

મી

૧૮

૧ હું. કે વાદી તા૦ મી ૧૮ ને દી-
 ને ઠેકાણે ક. બ. ની સાથે કાયદાપ્રમાણે
 પરણ્યો હતો.

૨ હું. કે સદરહુ લગન થવા પછે વાદી તેની બાયડી સાથે
 ઠેકાણે તથા ઠેકાણે રહ્યો
 હતો તથા હમખીસતર થયો હતો તથા વાદી અને તેની સદરહુ બાયડી
 ને મજદુર લગન થયાથી તરણ ફરજંદ, એક દીકરો તથા બે દીકરી
 (અથવા જન્મ હોય તેમ) થયાં હતાં.

૩ હું. કે તા૦ મી ૧૮ ને
 દીને તથા તે દીવસ અને ની વચ્ચેનાં બી-
 જ દીવસોનાં અરસામાં સદરહુ પ્રતીવાદી ક. બ. એ
 ઠેકાણે માં ર. સ. સાથે જનાકારી કીધી.

૪ હું. કે સને ૧૮ નાં જનેવારી, ફેબ્રુવારી તથા મારચ
 મહીનામાં અને તેનાં અરસામાં સદરહુ પ્રતીવાદી ક. બ. સદરહુ ર.
 સ. ને ઠેકાણે વારેઘડીએ મલી હતી અને
 એવી અનેક વેલાએ સદરહુ ર. સ. સાથે જનાકારી કીી હતી.

૫ હું. કે વાદી વચ્ચે અને સદરહુ પ્રતીવાદી ક. બ. અને ર. સ.
 અથવા એ બેમાંનાં એકનીબી વચ્ચે આ મુકદ્દમાસંબંધી કાંઈપણ પ્ર-
 કારનો સાજસ અથવા મસલત થઈ નથી.

એટલા માટે વાદી અરજ ગુજારેછે કે તમે નામદાર સાહેબ એવું
 હુકમનામું કરી આપો કે [હ્યાં જેવી દાદ માંગવી હોય તેવી
 લખવી] તથા તમે નામદારની નજરમાં મુનાસબ આવે તેમ
 વાદીને બીજી સઘલી અને પુરતી દાદ આપવી.

નાં ૦ ૨.

જવાબનો નમુનો.

પારસી ચીફ માટ્રીમોનીઅલ કોર્ટ મધે.

તા ૦ મી

૧૮

અ. બ.

સાંભા.

ક. બ.

૧ હું. પ્રતીવાદી ક. બ. પોતાનાં વકીલ અથવા મુખ્યતીઆર પ. અ. ની મારફતે (અથવા પોતે હાજર થઈને) કેહેછે કે સદરહુ ફરીઆદીની અરજી મધે લખવા મુજબ તેણીએ ૨. સ. સાથે જનાંકારી કીધી એ વાતનો તે ઇનકાર કરેછે.

૨ બુ. પ્રતીવાદી ખીજું એવું કેહેછે કે તા ૦ મી

૧૮ ને દીને તથા તે દીવસ અને

ની વચ્ચેનાં ખીજ દીવસોનાં અરસામાં સદરહુ વાદી અ. બ. એ કેકાણે સ. હ. સાથે જનાંકારી કીધી, જ સ. હ. એક પરણેલી ઝોરત છે, ઇત્યાદી. ઇત્યાદી.

[એજ પ્રમાણે પ્રતીવાદી વાદીની અરજી રદ કરાવાનાં જે સખખો ઉપર આધારરાખે, જેવાકે મસલત કાઢેલી અથવા માંડી વાલેલું તે અથવા એવાજ ખીજ સખખો હાં જણાવવા.]

૩ બુ. પ્રતીવાદી ખીજું એવું કેહેછે કે વાદી આ મુકદમાં મધે હુકમનામું મેલવે એવી રીતે તેણે વાદી સાથે સાજસ અથવા મસલત કીધી નથી, તેટલા વાસ્તે પ્રતીવાદી નમનતાઈથી અરજ ગુજરેછે કે,

સદરહુ ફરીઆદી અને હુકમનામાં ખાબેની અરજ તમો નામદાર સાહેબે મેહેરખાનીની રાહે રદ કરવી. ઇત્યાદી. ઇત્યાદી.

નાં ૩.

ખોરાકી પોશાકી માટેની અરજીનો નમુનો.

પારસી ચીફ માટ્રીમોનીઅલ કોર્ટનાં જડજ

જોગ.

ક. બ.

સાંમા.

અ. બ.

તાં

મી

૧૮

અ. બ. ની કાયદાસર ઓરત ક. બ. ની અરજી. આ પ્રમાણે
અરજ ગુજરેછે.

૧ જુ. કે સદરહુ વાદી અ. બ. આજ ઘણાં વરસ થયાં

ઠેકાણે

ધંધો ચલાવેછે તથા તે

ધંધાથી વરસ દાહાડે ૩ ની તેને નકી પેદાસ છે.

૨ જુ. કે સદરહુ વાદી અ. બ. પાસે

રેલવે કંપનીનાં

૩ ની કીંમતનાં શેર છે તથા તે વરસ દાહાડે ૩

ની નકી વેહેંચણી આપેછે.

૩ જુ. કે સદરહુ વાદી અ. બ. પાસે પોતાનાં સદરહુ

ધંધાથી રૂપીઆ

ની કીંમતની મેલવેલી

છે [અને એજ પ્રમાણે આવંદની જગમ અથવા સ્થાવર
જે કાંઈ મીલકત હોય તે જણાવવી.]

એટલા માટે પ્રતીવાદી નમનતાઈથી અરજ ગુજરેછે કે તમે
નામદાર સાહેબની નજરમાં દરસત દીસે તેમ સુકદમો ચાલેછે તેટ-
લાં [અથવા કાએમ સુધી] ખોરાકી પોશાકીનાં લવાજમની રકમ
અથવા રકમો અપાવવી.

પારસીઓની સ્થાવર મીલકતને જંગમ મીલકત તરીકે ગણવા વીશેનો ધારો.

ધારા બાંધવા સંબંધી ખાતું—

ફાઈ બલિયમ, તા ૧૫ મી મે ૧૮૩૭.

નીચે જણાવેલો ધારો નામદાર ગવર્નર જનરલ આવ ઇંડીઆ
ઇન કાઉનસલે તા. ૧૫ મી મે ૧૮૩૭ ને દીને પસાર કીધોછે,
તે સર્વે કોઇની જાણને સારું અત્રે પ્રસીધ કર્યોછે:—

સને ૧૮૩૭ નો આક્ટ નંબર ૯ મો.

૧. આએ ધારાથી હેવું ઠેરવ્યામાં આવેછે કે તા. ૧ લી જુન
૧૮૩૭ ને દીનેથી સધલી સ્થાવર મીલકત જે પાદશાહી ચારટરથી
સ્થાપેલી હરએક કોર્ટના અમલની હદમાં આવેલી હોએ તે
મીલકત અગર જે કોઈ પારસીની હોએ, અને તે પારસી તે મીલક-
તને વગર વશીઅત કરવે મુકીને મરણ પાંખ્યો હોએ, અથવા વ-
શીઅત કરીને તે મીલકત કોઇને આપવાને ફરમાવ્યું હોએ, તો તે
મીલકતને ધારાની રીતે સ્થાવર મીલકત કરીને ગણવી નહી, પણ
જંગમ મીલકત તરીકે ગણવી.

૨. એ ઉપરાંત હેવું ઠેરવ્યું છે કે હરએક ઉપર જણાવ્યા પ્ર-
માણેની સ્થાવર મીલકત કોઈ પારસી વગર વશીઅત કરવે મુકીને
ગુજરી ગયો હોએ, અથવા વશીઅત કરીને તે મીલકત કોઇને
આપવાને ફરમાવ્યું હોએ, અને તે મીલકત સ્થાવર મીલકતના કા-
એદા પ્રમાણે તા. ૧ લી જુન ૧૮૩૭ ની આગમજ કોઇને હ-
સ્તક થઈ હોએ, અથવા હરએક ગુજરી જનાર પારસીની જંગમ મી-
લકત ખીજના હસ્તકમાં જાયછે તે કાએદા પ્રમાણે તે મીલકત
સાથે એલાકા રાખનારાં સધલા રાખસોની રાજીખુશીથી અગરજો

૬૮ પારસીઓની સ્થાવર મીલકતને જંગમ મીલકત તરીકે ગણવા વીરોનો ધારો.

તા. ૧ જી જુન ૧૮૩૭ ની આગમજ તે મીલકત કોઈને હસ્તક ગઈ હોય, તો તે મીલકત આ ધારાથી ઉલટી રીતે ખીજનાં સ્વાધીન-પણામાં આવી છે એવો તે મીલકતનાં માલેકપણાં સંબંધી વાંધા હરએક અદાલતમાં “લૉ” અથવા એકુવીટીના મુકદ્દમાં મધે ચાલી સકે નહી.

(સહી) ડબલ્યુ. એચ. મેકનાટન,

હીંદુસ્થાનની સરકારનો સેક્રેટરી.

(વાદી.)—વગર વશીઅત કરવે ગુજરી જનાર એક પારસીના વડા છોકરાએ ઈસવી સને ૧૮૩૫ નાં વરસમાં મુંબઈની સુપ્રીમ કોર્ટ મધે એવી ફરિયાદી માંડી હતી કે તેહના પાપની સઘલી સ્થાવર મીલકત ઇંગ્રેજ ધારામાં જેમ વડા દીકરાને મલેછે તેમ તેહને એકલાને પોહાંચવી જોઈએછે. વડા દીકરાને એકલાનેજ પાપની સઘલી સ્થાવર મીલકત પારસીઓના રવઈઆ પ્રમાણે વારસામાં મલતી નથી તે રવઈઆ સાબેત રાખવાને સાઈ ઉપલો આકટ હીંદુસ્થાનની સરકારે સને ૧૮૩૭ નાં વરસમાં પસાર કરીધો હતો.

પારસી લોકોનાં વારસા હીસ્સા બાબતેનો ધારો.

સન ૧૮૬૫ નોં આક્ટ નંબર ૨૧ મો.

હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ધન કાઉન્સીલનો હેઠલ ટાંકલો
આક્ટ નામદાર ગવરનર જનરલે તારીખ ૧૦ મી એપ્રિલ
સને ૧૮૬૫ ને દીને બાહાલ રાખ્યોછે અને તે સર્વે લોકોની
જાણને માટે આ લખવાથી છાપી પ્રગટ કીધોછે.

પારસી લોકોમાં વગર વસીઅતે ગુજરી જનારાઓનાં વાર-
સા બાબતેનાં કાએદા મુકરર કરવા તથા તે કાએદાઓને
સુધારવા બાબતેનો આક્ટ.

પારસી લોકોનાં વગર વસીઅતે ગુજરી જનારાઓનાં વારસા બા-
બતેનાં કાએદા મુકરર કરવા તથા તે કાએદા-
ઓને સુધારવાની અગત છે, તે માટે હેઠલ
લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

૧. જે એક પારસી (મરદ) વીધવા તથા ફરજંદાને મેલી
ને મરણ પામે, તો જે મીલકતનું વસીઅત
કીધા વગર તે મરણ પાંખ્યો હોએ તે મી-
લકત તેહેની વીધવા તથા ફરજંદા વચ્ચે

વગર વસીઅતે ગુજરી જનાર-
ની વીધવા તથા ફરજંદા વચ્ચે મી-
લકતની વેહ અણી.

હેવી રીતે વેહુંચી આપવી કે દરએક દીકરાનો હીશો વીધવાનાં હીશા
કરતાં બમણો હોએ તથા વીધવાનો હીશો દરએક દીકરીનાં હીશા
કરતાં બમણો હોએ.

(શરેહ).—એક પારસીએ પોતાનું વશીઅતનામું કીધું હોએ, તેમાં પોતાની અશકેઆંમત માહેલા થોડાએક ભાગ વીરો તેણે બંદાખસ્ત કીધો હોએ, અને પાકીનો ભાગ કોણને આપવો તે વીરો અગરજો વશીઅતનામાં મધે કશું જણાવેલું નહીં હોએ, તો તે પાકીનો ભાગ વગર વશીઅત કરવે મુકીને તે પારસી ગુજરી ગયો છે, અથવા ગુજરી ગઈ છે, એમ ગણ્યામાં આવરો, અને વગર વશીઅત કરવે ગુજરી જનાર શખસની અસકેઆંમત વેહેંચવાની આએ કલમ પ્રમાણે તે પાકીનાં ભાગની વેહેંચણી થશે.

વગર વશીઅત કરવે ગુજરી જનાર પારસીની અશકેઆંમતની વેહેંચણી કરવામાં દરએક દીકરાનાં હીશા કરતાં વીધવાને અરધો હીશો અને વળી દરએક દીકરીને વીધવાનાં હીશા કરતાં અરધો હીશો ઠરવો છે તેહેની સમજ નીચે જણાવેલા દાખલાઓ ઉપરથી મળી આવરો.

જેમકે.—૧. એક પારસી રૂ ૧૪૦૦૦) ચઉદ હજારની પુંછ મુકીને ગુજરી ગયો હોએ, અને તેહનાં બે દીકરા, ચાર દીકરી, અને વીધવા હોએ, તો દરએક દીકરાને રૂ ૪૦૦૦) મલે, અને દરએક દીકરીને રૂ ૫૦૦૦) એક એક હજાર મલે, અને વીધવાને રૂ ૨૦૦૦) મલે. ૨. જો એક પારસી એજ ૧૪૦૦૦) ચઉદ હજારની પુંછ મુકીને ગુજરી ગયો હોએ અને તેને પેટે દીકરો નહી હોએ પણ પાંચ દીકરી અને વીધવા હોએ, તો દરએક દીકરીને રૂ ૨૦૦૦) તથા વીધવાને રૂ ૪૦૦૦) નો હીશો મલે. ૩. જો એક પારસી રૂ ૧૪૦૦૦) ચઉદ હજારની પુંછ મુકીને ગુજરી ગયો હોએ અને તેને પેટે દીકરીઓ નહીં હોએ પણ ત્રણ દીકરા અને વીધવા હોએ તો દરએક દીકરાને રૂ ૪૦૦૦) અને વીધવાને રૂ ૨૦૦૦) નો હીશો મલે.

ફરજંદવાલો પારસી મરદ વગર વશીઅત કરવે ગુજરી જાએ તેહેની અસકેઆંમતની વેહેંચણીની રીત ઉપર મુજબ છે, પણ વગર ફરજંદવાલા પારસી મરદની અસકેઆંમતની વેહેંચણી જુદી રીતે થાએ છે તે રીતે આગલ જોવામાં આવરો.

૨. જો એક પારસી આરત પોતાનાં રંડાએલા ધણીને તથા ફરજંદાને મેલીને મરણ પામે, તો જ મીલકત

વગર વશીઅતે ગુજરી જનારનાં રંડાએલા ધણી તથા ફરજંદાને મેલીને મરણ પામે તો મીલકતની વેહેંચણી.

તનું વસીઅત કીધા વગર તે મરણ પામી હોએ તે મીલકતને તેના રંડાએલા ધણી તથા ફરજંદો વચ્ચે હેવી રીતે વેહેંચી આપવી કે તે ધણીનો હીસ્સો દરએક ફરજંદનાં હીસ્સા કરતાં બમણો હોએ.

(શરેહ).—જેમકે તે આરત રૂ ૧૪૦૦૦) ની પુંછ મુકીને વગર વશીઅત કરવે ગુજરી ગઈ હોએ, અને તેણીનાં ત્રણ દીકરા, બે દીકરી, અને આવંદ હોએ તો દીકરા તથા દીકરીને સરખી રીતે દરએકને રૂ ૨૦૦૦) મલે અને આવંદને રૂ ૪૦૦૦) મલે.

૩. બ્યારે એક પારશી (મરદ) ફરજંદોનો મેલીને પણ વીધવાને

વગર વશીઅતે ગુજરી જનાર
જે પોતાની વીધવા મેલી નહી
ગયો હોઅતો તેનાં ફરજંદો
વચ્ચે મીલકતની વહેંચણી.

નહી મેલીને મરણ પાંખ્યો હોઅ, ત્યારે જ
મીલકતનું વસીઅત કીધા વગર તે મરણ પાં-
ખ્યો હોઅ તે મીલકત તેનાં ફરજંદો વચ્ચે
હેવી રીતે વેહેંચી આપવી કે દરએક દીકરાનો હીસ્સો દરએક દીક-
રીનાં હીસ્સા કરતાં ચાર ધણો હોઅ.

(શરેહ).—જેમકે, એક પારસી મરદ ૩૧૪૦૦૦) ની પુંજી મુકાને વગર વ-
શીઅત કરવે ગુજરી ગયો હોઅ, અને તેના એક દીકરો અને ત્રણ દીકરી
હોઅ તો દીકરાને ૩૮૦૦૦) અને દરએક દીકરીને ૩૨૦૦૦) મલે. પણ અગરજો
તેને પેટે ત્રણ દીકરા અને બે દીકરી હોઅતો દરએક દીકરાને ૩૪૦૦૦) અને
દરએક દીકરીને ૩૧૦૦૦) મલે.

૪. બ્યારે એક પારશી આરત પોતાનાં ફરજંદોનો મેલીને મરણ

વગર વશીઅતે ગુજરી જનાર
આરત જે રંડાએલા ધણીને મેલી
નહી ગઈ હોઅતો તેના ફરજંદો
વચ્ચે મીલકતની વહેંચણી.

પાંમે, પણ તેણીનો રંડાએલો ધણી નહી હોઅ,
ત્યારે જ મીલકતનું વસીઅત કીધા વગર તે
મરણ પાંખી હોઅ તે મીલકતને તેના (સધલાં)
ફરજંદો વચ્ચે સરખે હીસ્સે વેહેંચી આપવી.

૫. વગર વશીઅતે ગુજરી જનાર એક પારસી (મરદ અથવા

વગર વશીઅતે ગુજરી જનાર-
ની હુધઆતીમાં ગુજરી ગએલાં
ફરજંદની બાબદમાં તેની વા-
ધવા ઇઆ રંડાએલા ધણી તથા
ફરજંદો વચ્ચે મીલકતની વહેં-
ચણી.

આરત) ની હુધઆતીમાં અગરજો તેનું અ-
થવા તેણીનું હરએક ફરજંદ મરણ પાંમે, તો
તે ફરજંદ વગર વશીઅતે ગુજરી જનારનાં
મરણની વખતે હુધઆત હોતે ત્યારે તે જ હી-
સ્સો લેતે તે હીસો (જે તે ફરજંદ મરદ હોઅતો) તેની વીધવાએ અ-
થવા (જે તે ફરજંદ સ્ત્રી હોઅતો) તેનાં રંડાએલા ધણીએ તથા
ફરજંદોએ વેહેંચી લેવી, હેવી રીતે કે જાણે તે મરનાર ફરજંદ વગર
વશીઅતે ગુજરી જનારનાં મોત પછી તરતજ મરણ પાંખ્યું હોઅ.

(શરેહ).—બાપ ઇઆ માએની હુધઆતીમાં દીકરો ઇઆ દીકરી ગુજરી
ગઈ હોઅ, અને તે દીકરા ઇઆ દીકરીને પેટના ફરજંદો હોઅ, તો તે ફરજં-
દોને પોતાનાં બપાવા બપાઈ ઇઆ મમાવા મમાઈની અસકઆમત મધેથી વા-

રશો મલવો જોઈએ, ને તે વીશેની આ કલમ છે. એજ રીતે ખાપ ધંઆ માએની હંધઆતીમાં ગુજરી જનાર દીકરાની વીધવા તથા દીકરીનાં આવંદને પોતાના ખપાવાસસરા ધંઆ ખપાઈસાસુ તથા મમાવાસસરા ધંઆ મમઈસાસુની અશકિ-આંમત મધેથી વારશો મલવો જોઈએ તેને પણ એજ કલમ લાગુ પડે છે.

૬. જે એક પારસી (મરદ અથવા ઝોરત) વીધવાને અથવા રંડાએલા ધણીને મેલીને, પણ પોતાનાં વં-

વગર વશીઅતે ગુજરી જનાર જે વીધવા અથવા રંડાએલા ધણીને મેલીને મરણ પાંચે પણ તેનાં વંશની ઓલાદ નહી હોએ તો તેની મીલકતની વંહે અણી.

શની ઓલાદ મેલી જવા વગર, મરણ પાંમેતો, જે મીલકતનું વશીઅત કીધા વગર તે મરદ અથવા ઝોરત મરણ પાંમ્યાં હોએ તે મીલ-

કતનો અરધો હીસો તેનાં અથવા તેણીનાં ખાપ અને મા જે બેહુ જણ જીવતાં હોએતો તે બેહુ જણે અથવા બેમાંનું એક જણ મરી ગયું હોએતો જીવતાં રહેલાં ખીજ જણે લેવો, તથા ખીજે અરધો હીસો તે (વગર વશીઅતે ગુજરી જનાર) ની વીધવા અથવા રંડાએલા ધણીએ લેવો. વગર વશીઅતે ગુજરી જનારની પછવાડે જે તેનાં અથવા તેણીનાં ખાપ અને મા બેહુ જણ હંધઆત હોએતો માના હીસ્સા કરતાં ખાપને ખમણો હીસ્સો આપવો. પણ વગર વશીઅતે ગુજરી જનારની પછવાડે જે તેના અથવા તેણીનાં ખાપ તથા માએ બેમાંથી કોઈખી હંધઆત નહીં હોએતો તે ખાપ તથા મા જીવતાં હોતે ત્યારે તેઓને જે અરધો હીસ્સો મલતે, તે હીસ્સો ખાપની તરફનાં તેનાં નજદીકનાં સગાંએ આ સાથે જોડેલા પેહેલા કોઠામાં જણાવેલાં અનુક્રમ પ્રમાણે લેવો. આ કોઠામાં જે સગાં લખ્યાં છે તે મધેથી પેહેલી પદવીનાં સગાં (હંધઆત હોએતો) તેઓને વારશો મલે, તેઓ નહીં હોએતો ખીજ પદવીનાં સગાંને મલે, તેઓ નહીં હોએતો ત્રીજી પદવીનાં સગાંને મલે, અને એજ પ્રમાણે તેઓને એક પછી એક (હીસો) આપવો, પણ તે મીલકત હેવી રીતે વેહેંચવી કે જે પદવીનાં સગપણમાં મરદ હોએ તે દરએક મરદને તેજ પદવીનાં સગપણ માંહેલી દરએક ઝોરતનાં કરતાં ખમણો હીસ્સો મલે. અગરજે ખાપની તરફનાં કોઈ સગાં હંધઆત નહીં હોએતો વગર વસીઅતે ગુજરી

જનાર (મરદ અથવા ઝોરત) ની વીધવા અથવા રંડાએલા ધણીએ મરનારની સધલી મીલકત લેવી.

(શરેહ).—આ કલમની મખશદ એછે કે કોઈ પારસી મરદ ધ્યા ઝોરત વગર વશીએત કરવે ગુજરી જાએ, અને તેહને પેટ ફરજંદ નહી હોએ, તો તેહની અસકેઆમતનો અરધો હીસો મરનારનાં મા બાપને અથવા મા બાપ નહી હોએતો બાપની તરફનાં લોહીનાં ખેશીએને મલે, અને બાકીનો અરધો હીસો મરનારની વીધવા અથવા બાવંદને મલે. પદવીની મતલબ એમછે, કે મરનારનાં મા બાપ ગુજરી ગએલાં હોએતો તે મા બાપનો હીસો પ્રથમમાં મરનારનાં બાપને પેટનાં ભાઈ બેહનોને મલે, બાપને પેટનાં ભાઈ બેહનો નહી હોએતો તેઓની ઓલાદ, અને ઓલાદ નહી હોએતો બપાવા બપાઈને મલે, બપાવા બપાઈ નહી હોએતો કાકા અને કુછએને મલે, તે પણ નહી હોએ અને બપાવાનો બાપ ધ્યા બપાવાની માએને અને તેઓ પણ નહી હોએતો તેઓનાં વંડશને મલે. (જુવો આ ધારાની પાછલ છાપેલું પેહલું પરીશીષ્ટ).

૭. જ્યારે એક પારસી (મરદ અથવા ઝોરત) પોતાનાં વંડ-

શની ઓલાદ અથવા પોતાની વીધવા અથવા

વગર વશીએત ગુજરી જનારની વીધવા અથવા રંડાએલા ધણી અથવા વંડશની ઓલાદ નહી હોએ ત્યારે મીલકતની વહેંચણી.

રંડાએલા ધણીને મેલી જવા વગર મરણ

પામે ત્યારે જ મીલકતનું વશીએત કીધા-વ-

ગર તે મરદ અથવા ઝોરત મરણ પામે તે

સધલી મીલકતનો વારસો આ સાથ જોડેલાં બીજા કાઠામાં જણા-

વેલા અનુક્રમ પ્રમાણે નજદીકનાં સગાને પોંહેાંચે. એ કાઠામાં નજ-

દીકનાં સગાં લખ્યાંછે તેમાં પેહેલી પદવીના શગાં (હુધઆત

હોએતો) તેઓને, અને તેઓ નહી હોએ તોજ બીજી પદવીનાં

શગાંને, અને તેઓ નહી હોએતો ત્રીજી પદવીનાં શગાંને મરનારનો

વારસો આપવો અને એજ પ્રમાણે એક બીજી એકને વારસો મલે;

પણ તે મીલકત એવી રીતે વેહેંચવી કે જ પદવીનાં શગપણમાં મરદ

હોએ તે દરએક મરદને તેજ પદવીનાં સગપણ માહેલી દરએક અ-

શતરીનાં કરતાં બમણા હીરસો મલે.

(શરેહ).—વગર વશીએત કરવે ગુજરી જનાર પારસી મરદ ધ્યા ઝોરતને પેટ ફરજંદ નહી હોએ ધ્યા ફરજંદની ઓલાદ પણ નહી હોએ, અને વીધવા અથવા બાવંદ પણ નહી હોએ, તો તેની સધલી અસકેઆમતનો વારસો તેહનાં મા

ખાખેને મલે, મા ખાખ નહી હોએતો ખાખેને પેટનાં ભાઈ બેહનોને મલે, ખાખેને પેટના ભાઈ બેહનો નહી હોએતો તેઓની ઓલાદને મલે, તે ઓલાદ પણ નહી હોએતો અપાવા અને અપાધને મલે. એ રીતે ખીજ પદવી ખાંધેલીછે તેની વીગત આ ધારાની પાછલ છાપેલાં ખીજ પરીશીષ્ટ મધે જોવી.

૮. સને ૧૮૬૫ નાં ઇંડીઅન સકસેશન આક્ટ (ઈઆને હીંદુ-

સને ૧૮૬૫ નાં “ ઇંડીઅન સકસેશન આક્ટ ” નાં ઓક્સ લાગોમાંથી પારસી લોકાને ખાતલ કરવા ખાખે.

સ્થાનના વારસા હીશા ખાખેનાં આક્ટ) ના હેઠલ ટાંકેલા ભાગ પારસીઓને લાગુ પાડવા નહી, તેની વીગત—આખો ૩ જો

ભાગ તથા ૨૫) મી કલમ શીવાએ આખો ૪ થો ભાગ તથા આખો ૫) મો ભાગ તથા કલમ ૪૩ મી.

(યાદી).—ઉપલા ધારામાં જે જે જગોએ “ મીલકત ” નો શબ્દ આવેલો છે તાંહાં સ્થાવર તથા જંગમ એ બંને જાતની મીલકત અથવા અસકેઆમત શમજવી.

પેહેલું પરીશીષ્ટ.

(૧.) ભાઈઓ તથા બેહેનો, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુધ્યાતીમાં તેઓમાંથી જે કાઈ મરી ગયાં હોય તેઓનાં છોકરા અથવા તેઓનાં સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.)

(શરૂ).—એ ભાઈ તથા બેહેનો ખાખેને પેટનાં સમજવાં. (જુવો આક્ટની ઉપલી કલમ ૬ ઠી).

(૨.) અપાઓ અને અપાઈ.

(૩.) અપાવાના છોકરા તથા છોકરીઓ, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુધ્યાતીમાં તેઓમાંથી જે કાઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે) તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.

(૪.) અપાવાનો ખાખ અને અપાવાની મા.

(૫.) અપાવાના ખાખના છોકરા તથા છોકરીઓ, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુધ્યાતીમાં તેઓમાંથી જે કાઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.)

બીજી પરીશીષ્ટ.

(૧.) ખાપ અને મા.

(૨.) ભાઈઓ તથા બેહેનો,* અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુઘ્યાતીમાં તેઓમાંથી જ કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૩.) અપાવો અને અપાઈ.

(૪.) અપાવાનાં છોકરાં, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુઘ્યાતીમાં તેઓમાંથી જ કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૫.) અપાવાનો ખાપ અને મા.

(૬.) અપાવાના ખાપનાં છોકરાં, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુઘ્યાતીમાં તેઓમાંથી જ કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૭.) માનાં† પેટનાં ભાઈઓ તથા બેહેનો, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુઘ્યાતીમાં તેઓમાંથી જ કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૮.) મમાવો અને મમાઈ.

(૯.) મમાવાનાં છોકરાં, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુઘ્યાતીમાં તેઓમાંથી જ કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૧૦.) દીકરાની વીધવા, જે વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં મરણની વેલાએ અથવા તે આગમ્ય તેણીએ બીજાવારનાં લગન કત્યાં નહીં હોયતો.

(૧૧.) ભાઈની વીધવા જે વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં

*એ ભાઈઓ તથા બેહેનો તે આપના દીકરા તથા આપની દીકરીઓ કરીને સમજવું. માએના દીકરા તથા માએની દીકરીઓના હક વીશે ૭) મી પદ્ધતિમાં જુદું જણાવેલું છે.

†માનાં પેટનાં એટલે મા એક અને આપ જુદો.

મરણની વેલાએ અથવા તે આગમય તેણીએ ખીજવારનાં લગન કસ્યાં નહીં હોયતો.

(૧૨.) અપાવાના દીકરાની વીધવા, જે વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં મરણની વેલાએ અથવા તે આગમય તેણીએ ખીજવારનાં લગન કસ્યાં નહીં હોયતો.

(૧૩.) મમાવાના દીકરાની વીધવા, જે વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં મરણની વેલાએ અથવા તે આગમય તેણીએ ખીજવારનાં લગન કસ્યાં નહીં હોયતો.

(૧૪.) મરનારની ગુજરી ગયેલી છોકરીઓના ખાવંદ, જે વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં મરણની વેલાએ અથવા તે આગમય તેઓએ ખીજવારનાં લગન કસ્યાં નહીં હોયતો.

(૧૫.) મમાવાનો ખાપ અને મા.

(૧૬.) મમાવાના ખાપનાં છોકરાં અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુધઆતીમાં તેઓમાંથી જે કાઠ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.)

(૧૭.) અપાધનો ખાપ અને મા.

(૧૮.) અપાધના ખાપનાં છોકરાં, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હુધઆતીમાં તેઓમાંથી જે કાઠ મરી ગયાં હોય તેઓનાં સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.)

જેહાંગીર ઝેજનજી કરાણીએ

પ્રગટ કરેલી ચોપડીઓ.

—૦૦—

કરાણીની વારતાની ચોપડીઓ તથા નામાંઓ.

- રાજવીર કથા—(જેમાં ૨૦ વાંચવાલાયક રશીક વાર્તાઓ છે.)... ૧—૮
 રજપુત વિરરસ કથા—(જેમાં ૬ મોટી ને વાંચવાલાયક કથા છે.)... ૧—૦
 હાતમ નામું—(ચીત્રો સાથે અતી ઘણી સસતી કીમતમાં છે.)..... ૦—૮
 લેલી ને મજનુ—(મોટું પુરતક, રશીલી ને અસરકારક ગુજરાતીમાં રચેલું છે.) ૧—૦
 કરામરજ નામું—(પેહેલું તથા બીજું વાલમ સાથે ઘણી સસતી કીમતે.) ૧—૦
 રચાવખસ નામું—(તમામ ગુજરાતી કવેતોમાં.)..... ૦—૧૨

કરાણીની લોકોપયોગી ચોપડીઓ.

- વિલાયતના કવેશ્વર—(તેમના જનમ ચરીત્ર તથા કવિતા નમુના સહીત.) ૧—૮
 વિલાયતનું રાજબંધન—(પારલામેન્ટ વિષેની જાણવાજ્ઞેગ વીગતો સાથે.) ૦—૬
 ઈરાનની તવારીખ—(પત્રના આકારમાં.)..... ૦—૮
 પલ યોધિ—(જેમાં કાગળ પત્ર લખવાની રીતીઓ દરસાવેલી છે.)... ૦—૮
 ગુન્ય-એ-અવસ્તા—(જેમાં ઈજ્જતનેના હાઓનો ખેતોમાં તરજુમો છે.) ૦—૨
 આવાયસ્ત પા માએની—(સરેહ સાથે તરજુમો છે.) ૦—૪
 રાદ-દર કેતાબ—(જેમાં ધર્મસંબંધી સો પાખ સમાવવામાં આવ્યા છે.)... ૩—૦
 જરતોસ્તી મહુજબ—જેમાં સરઆતના અવસ્તા સુદ ઉચ્ચારે તેમના
 અર્થ સાથે આપવા ઉપરાંત દરેક જરતોસ્તી પાલકોને પ્રથમમાં શીખવા
 લાયક પાખદોનો સમવાશ કરવા આવ્યો છે. (ચોથી આવૃત્તી)..... ૦—૪

કરાણીની ગાયન તથા નાટકની ચોપડીઓ.

- સૂરસાગર—જેમાં નામીયા કવી મુરદાસજીએ રચેલી તરેહવાર રાગ
 રાગણીઓમાં ૨૦૦ દશ્વર ભક્તીઓ છે..... ૦—૮
 કરાણીનો હીંદુસ્તાની ગાયન સંગ્રહ—ભાગ પેહેલો. (જેમાં ૨૦૦
 ગાયનરૂપી ખેલો સાથે ૬૦૦ થી ઉપર ગાયનો સમાવેલાં છે.) ૧—૦
 કરાણીનો હીંદુસ્તાની ગાયનસંગ્રહ—ભાગ બીજો. (જેમાં પાંચ ગાયન
 રૂપી ખેલો સાથે ઉમદા ૨૫૦ ગજલો સાથે ૧૦૦૧ ગાયનો છે.) ... ૧—૦
 કરાણીનો રાગસ્તાન-ભાગ પેહેલો—(જેમાં ૨૫૦ ગજલો, રોબાઈઓ,
 તથા હિંદી, લાવણી ઉપરાંત ૨૪ જાતની ઉત્તમ રાગરાગની છે)... ૦—૧૨
 “ જ્ઞાનવર્ધક ” ના નાટકો:—“ ઉપકાર કે અપકાર ? ” અને “ અન-
 રાય અને લાલચ ” ચાનાક આપનારા બે નાટકો..... ૦—૪
 સાર-સાદુતલ—માહ કવિ કાલિદાસના જન્મ પ્રસીદ્ધ નાટકનું ગુજરા-
 તીમાં દોહન, રચનાર કવિ નર્મદાશંકર લાલશંકર..... ૦—૮
 કરાણીની ઇંદર સલા—(સરસ કાગળપર શુદ્ધ ઉચ્ચારે છાપેલી છે.) ૦—૪

